

Debesuota, diena 60°, naktį 50.
Saulė teka 6:55, leidžiasi 5:21

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
Haymarket 1-6100
Over One Million Lithuanian In The United States

VOL. LXI

Price 15c

Chicago, Ill. — Trečiadienis, spalio-October 9 d., 1974 m.

Kaina 15c

238

VYRIAUSYBĖ KONTROLIUOS JAVŲ EKSPORTĄ

KISSINGERIS IŠVYKO TARTIS SU ARABŲ IR SU IZRAELIO VADAIS

WASHINGTONAS. — Vakar valstybės sekretorius Kissingeris išvyko į Viduriniuosius Rytus pabandyti pastūmėti Izraelio-Arabų derybas. Prezidentas Fordas pareiškė "atsargų optimizmą", kad Kissingeriui pavyks išjudinti derybas. Kissingeris pasakė, kad ši kelionė neduos konkrečių rezultatų, tačiau jis tikisi susitarti dėl derybų proceso ir laiko. Vienas kelias būtų Izraeliui atskirai derėtis su Egiptu, su Sirija ir su Jordanu. Arabai tokių atskirų derybų nenori, nes vieni kitais nepasitiki. Jie reikalauja bendrų derybų Zenevoje, kur dalyvautų ir Palestinos Išlaisvinimo Organizacijos atstovai.

Izraelis ir Jordanas derybų Zenevoje vengia, o su palestiniečiais visai atsisako derėtis. Jordanas tvirtina, kad jis kalba palestiniečių vardu.

Praėjus metams nuo vadina-
mo Yom Kippur karo, Izraelyje nuotaukos labai juodos, praneša užsienio korespondentai. Karo veiksmams tęsiasi tik 18 dienų, tačiau Izraelis neteko 2,600 vyrų užmuštus, kas, proporcingai paėmus, Amerikai būtų 175,000 žuvusių. Didžiausias Izraelio pralaimėjimas buvo tame, kad jis pirmą kartą istorijoje prarado pasitikėjimą savo jėgomis. Žuvo legenda, kad arabai nemoka kariauti, kad vienas Izraelitas yra geresnis karys už 10 arabų. Paaikškėjo, kad Izraelio generolai irgi daro klaidų. Tuoj po karo buvo pašalintas kariuomenės štabo viršininkas ir žvalgybos direktorius. Spaudoj pasipylė kaltinimai ir ginčai. Iš perykščių vyriausybės narių, liko tik keli, kiti visi pasitraukė iš valdžios ir užleido vietą naujiems žmonėms.

Laukdamas Kissingerio vizito, Izraelio valdžios žmonės, bijo, kad jis Izraelio neparduotų arabams, kurių nafta taip svarbi Amerikai. Izraelis suprantą, kad jis visiškai priklauso nuo Amerikos malonės. Tik skubi Amerikos ginklų parama išgelbėjo Izraelį nuo katastrofos praėjusiam kare. Kaip tuometinis gynybos ministeris Dayanas parlamente pasakė, klausiamas, kodėl Izraelis sutiko priimti karo paliaubas: Nėra nė vieno šandien šaudomo artilerijos sviedinio, kuris būtų buvęs krašte prieš savaitę. Amerika pristatė amuniciją, Amerika padiktavo ir paliaubas priimti. Šitoks priklausomumas nuo Amerikos labai slepia Izraelio žmones.

Supykę tėvai boikotuoja mokyklas
CHARLESTON. — V. Virginijos piktai tėvai bandė užblokuoti mokyklų autobusų išvažiavimą iš garažo. Policija suėmė 18 asmenų St. Albans mieste. Demonstracijos, boikotai ir protestai kilo, kai šių mokslo metų pradžioje mokyklose vadovėliai, kuriuose tėvai įžiūrėjo "šlykščius", "purvinus" rašinius. Tėvai pradėjo vaikų nebeleisti į mokyklas. Kunigai iš sakyklų ragino kovoti prieš tas knygas. Buvo sudaryta 18 piliečių komisija, kuriai pavesta knygas peržiūrėti.

Baptistų kunigas Charles Quigley pasakė meldžias Dievo nubauti tris švietimo tarybos narius, kurie leido tas knygas naudoti. "Jei mes nesaugosime savo vaikų nuo Bloigio, mes patys už tai turėsime pragare kentėti", kalbėjo kunigas Quigley.

Viename vadovėlyje yra negro poeto eilės: Dirbk be atlyginimo, mylėk savo priešus, bom-

IŠ VISO PASAULIO

WASHINGTONAS. — Atstovų Rūmai atmetė abiejų kongreso rūmų priimtą kompromisą dėl karinės paramos Turkijai ir antrą kartą nubalsavo sustabdyti tą paramą, kol Kipro salos sprendime nebus padaryta aiški pažanga.

WASHINGTONAS. — Sekretorius Kissingeris, prieš išvykdamas į Viduriniuosius Rytus, tarėsi su trim senatoriais, kurie daugiausia rūpinasi sovietų žydų emigracijos reikalais: sen. Jacksono, sen. Javits ir sen. Ribicoff.

MASKVA. — Dešimta partija tarp šachmatininkų Karpovo ir Korčnojaus buvo atidėta dėl Korčnojaus susirgimo. Sakoma, kad jis turįs gripą.

SEOULAS. — Pietų Korėjoje prasidėjo teismas, kuriame Mun Se Kwang kaltinamas pasikėsimu prieš prezidentą. Atsamtometu buvo nušauta prezidento Parko žmona. Įvykį stebėjo 1,500 žmonių, nes atentatas įvyko teatre. Kaltinamasis aktas susideda iš 8,000 žodžių. Teismas sudaro trys teisėjai.

LEXINGTONAS. — Federalinis kalnys Otto Kerner, kalėjimo administracijai žinomas kaip nr. 00037-123, atsisakė raštu atsakyti į reporterio klausimus. Kerneris atsakydamas pabrėžė, kad jis traktuojamas kaip ir visi šio kalėjimo rezidentai. Atsakinejimas į laikraščių paklausimus jį išskirtų iš kitų ir to jis nenorįs.

TAIPEJUS. — Peiliu ir Molotovo kokteilu ginkluotas kinas Taivane bandė pagrobti keleivinį lėktuvą, bet buvo nugalėtas ir suimtas. Taivano pareigūnai mano, kad piratas nesveiko proto. Jis reikalavęs skristi į komunistinę Kiniją.

BANGKOKAS. — Tailandijoje karalius Aduldet paskelbė naują konstituciją, jau devintą šios valstybės gyvenime. Prieš pasirašydamas konstituciją karalius pasiūlė kai kuriuos punktus pakeisti, ką padarys jau naujai išrinktas seimas.

FRESNO. — Kalifornijoje yra įmonė, kuri gamina specialias beisbolo lazdas. Jos yra lengvos, apsiūtos minkšta medžiaga ir guma. Psichologai tvirtina, kad tokiais lazdomis turėtų muštis vyras su žmona, kada jie susipyksta. Jslieję pyktį, girdėdami garsius tų lazdy smūgių garsus, jie išvengtų skyrybų ir karutu patarnautų savo nervams.

harduok savo bažnyčias. Tikriausiai tu buvai benkartas, sva-
jojai suvažinėti vyrus su savo Kadiraku ir nuplėšti bliuskas nuo moterų. Yra poemų prieš karą, naudojama daug necenzūruotų žodžių, kalbama apie lytinis santykius ir pan.

Britanijos parlamento rinkimų spalio 10 d. pagrindiniai oponentai: kairėje darbo partijos vadas Harold Wilson ir konservatorių vadas Edward Heath. Paskutiniai viešosios opinijos tyrimai parodė, kad darbiečiai rinkimus laimės. Kampanija pasiūlymų santūrumu ir nuosaikumu, nes abi partijos žino, kad vyriausybės laukia dideli rūpesčiai ir sunkumai.

Teroristai siūlo karo paliaubas

BUENOS AIRES. — Teroristai nušovė Argentinoje 52 metų armijos majorą Jaime Jimeno. Užpuolikai, nušovę karininką prie jo namų, bandė pabėgti, tačiau majoro sūnus, atsidaręs langą iš antro aukšto pradėjo teroristus apšaudyti. Iš keturių vyrų du buvo nušauti, trečias sužeistas ir sumtas, tik vienam pavyko pabėgti.

Liaudies Revoliucinė Armija paskelbė atsisaukimą į vyriausybę, siūlydama "Karo paliaubas". Antradienį Argentinoje posėdžiavo įvairių visuomenės sričių vadovai, politikai, kariuomenės vada. Teroristų paliaubų siūlyme nurodytos sąlygos Argentinos valdžiai "nepriimtinos". Jie reikalauja paleisti visus ankščiau suimtus teroristus, panaikinti prieš juos nukreiptus įstatymus ir panaikinti dekretą, kuris Revoliucinę Armiją paskelbė nelegalia.

Argentinoje manoma, kad teroristus paliaubas siūlyti paskatino kitos teroristų grupės — Argentinos "Antikomunistinės Santarvės veikla". Jau 16 komunistų veikėjų žuvo nuo santarvės rankos. Iš Argentinos, gavę grąsinimus, pabėgo: du buvo universiteto rektoriai, penki aktorai ir dainininkai, buvęs ministras ir buvęs katalikų vyskupas. Kiti slapstosi nuo Antikomunistinės santarvės keršto.

Prezidento ekonominių reikalų patarėjas Alan Greenspan pareiškė, kad infliacija pradės mažėti ne anksčiau kaip 1975 metų viduryje.

Sunku sudaryti teismo komisiją

WASHINGTONAS. — Prezidento Fordo liudijimas kongreso pakomitetyje apie jo suteiktą Nixonui kalcijų atleidimą gali būti nukeltas vėlesniam laikui, jei Washingtono teisėjas Sirica iki ketvirtadienio nesudarys Watergate bylos klausyti pri-siekusių komisijos. Prezidento klausinėjimas Atstovų Rūmų teisinio komiteto pakomitetyje bus rodomas per televizijos stotis ir sukels didelį susidomėjimą, todėl tas naujas Nixono darbų Watergate byloje iškėlimas gali apsunkinti jūrų sudarymą.

Watergate bylos komisijai ieškomi tokie asmenys, kurie mažai būtų girdėję apie pačią bylą, kad galėtų ją spręsti tik iš teisme patiekiamų įrodymų. Prokuratura patarė teisėjui, renkančiam jury, klausti kiekvieno kandidato, ar jis nemano, kad ne-teisinga teisti Nixono bendradarbius, kada pats Nixonas gavo atleidimą. Beveik visi kandidatai pareiškia, kad tikrai neteis-inga juos teisti. Toks atsakymas verčia teisėją kandidatą at-mesti, nes jis nebūsiąs objektyvus komisijos narys.

Belaguer pažadėjo išleisti teroristus

SANTO DOMINGO. — Dominikonų respublikos prezidentas Joaquín Belaguer pasakė kalbą, kurioje pasiūlė teroristams, užėmusiems Venecuelos konsulatą ir laikantiems septynis asmenis įkaitais, laisvą, garantuotą išvažiavimą iš Dominikonų teritorijos. Amerika, Venecuela ir Ispanija pažadėjo teroristams, kad jiems tikrai nieko neatsitiks, jei jie paleis įkaitus ir pasiduos policijai. Tų trijų valstybių ambasados apsiėmė teroristus globoti, kol jie išvažiuos.

Teroristų grupė, šeši asmenys, pagrobė įkaitus rugsėjo 27 d. ir okupavo Venecuelos konsulatą rūmus. Įkaitų tarpe yra amerikietis ambasados spaudos sekretorė Barbara Hutchison.

VĖLIAUSIOS ŽINIOS

Prezidentas Fordas vakar jungtiniame kongreso posėdyje pristatė savo programą kovai su infliacija ir kitomis ekonominėmis negerovėmis.

Javų pirklys Cook pareiškė, kad vyriausybė įspėjo javų bendroves neparduoti javų be vyriausybės leidimo; Sovietų Sąjungai, Kinijai ir naftą gaminančioms valstybėms.

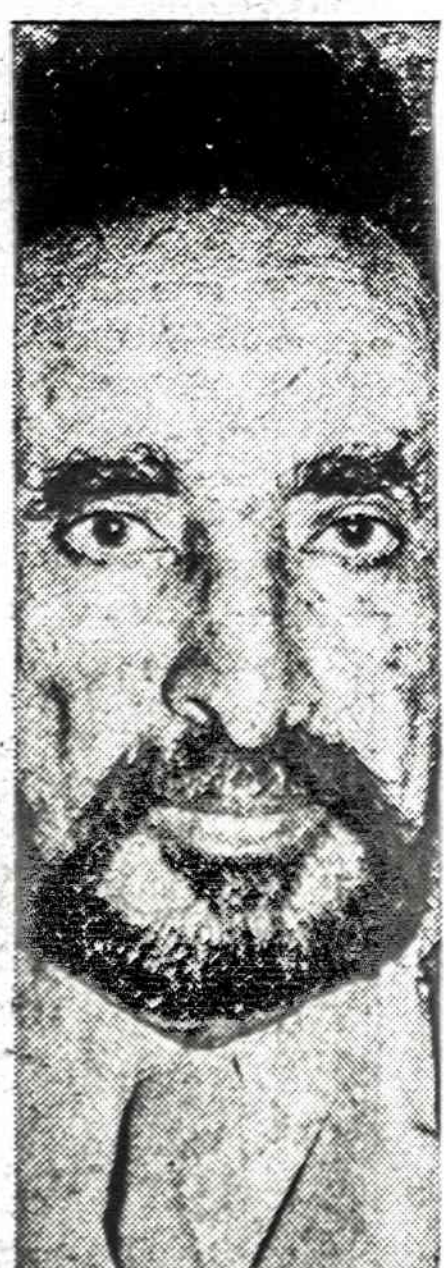
Antradienį pasitraukė Graikijos vyriausybė, tačiau pasiūlyti eiti laikinai pareigas, iki bus išrinktas parlamentas lapkričio 17 d. Premjeras Caramanlis įsteigė naują partiją "Naujos demokratijos partiją". Graikijos užsienio reikalų ministeris Mavros, vadovavęs centro unijai, paskelbė susijungęs su nauja "Naujosios Politinės Jėgos" grupe, kurioje yra socialdemokratai. Buvęs gynybos ministeris įsteigė Nacionalinę Demokratinę Uniją, kuri reikalauja sugrąžinti į sostą Graikijos karalių Konstantiną.

Čikagoje pradėtas statyti dar vienas meno paminklas, — Aleksandro Calderio skulptūra "Flamingo", kuri stovės prie Dearborn ir Adams gatvių. Tai būsiąs metalinis paukštis, kuris svers 50 tonų ir bus 54 pėdų aukščio, skaisčiai raudonos spalvos.

Čikagos katalikų mokyklos šiemet turi 10,000 mažiau mokinių. Pradžios mokyklų mokinių skaičius sumažėjo 6%. Priemiestuose mokinių sumažėjo 7.9%. Čikagos archidiecezijos mokyklose 1964 metais buvo 362,501 mokinys, o šiemet yra 224,121.

New Yorko specialioji Aukščiausiojo Teismo grand jury pripažino, kad naftos bendrovės žinojo, kad pernai žiemą bus gazono ir kitų naftos produktų stoka, tačiau nieko nedarė atsargoms sudaryti ir tuo prisidėjo prie arabų boikoto sėkmingumo.

Sirija, minėdama spalio mėn. Arabų-Izraelio karą, kurį arabai skelbia laimėję, kariuomenės parodė sovietų MIG-23 lėktuvus ir naujausias SAM 26 raketas.

Nuvestas nuo sosto, Etiopijos imperatorius Haile Selassie, nepasiduoda karinės tarybos reikalavimams. Nors senas ir silpnas, jis atkakliai prieš-nasi reformoms, kurios žada pakeisti jo 43 metų absoliutų autoritetą.

RUSAI VĖL NORĖJO PIRKTI VIRŠ TRIJŲ MILIJONŲ TONŲ JAVŲ

WASHINGTONAS. — JAV vyriausybė painformavo javų pirklius, kad ateityje jie turės gauti vyriausybės pritarimą, jei norės perduoti virš 50,000 tonų javų: kviečių, kukurūzų, sorgumo, sojos pupų ar sojos miltų. Žemės ūkio sekretorius Butz paaikškino, kad šitokia dalinė eksporto kontrolė reikalinga, kad būtų galima išvengti labai nepatogių sutarčių atšaukimu, kaip praėjusios savaitės atšaukimas sovietams padaryto pažado parduoti 2.4 milijonus tonų kukurūzų ir milijoną tonų kviečių.

Bijo didelės demokratų pergalės

BURLINGTONAS. — Prezidentas Fordas Virginijoje pradėjo savo grynai politines keliones, kurių jis šiais rinkimų metais padarys ir daugiau. Atvykęs į respublikonų pietus, pagerbiantis sen. George Aiken, kuris pasitraukia po 34 metų senatėje, prezidentas pasakė kalbą, kurioje ragino balsuoti už respublikonų partijos kandidatus, nes Amerikai yra reikalingos dvi laisvos, gyvos politinės partijos.

Prezidentas apgailestavo, kad dviejų partijų sistema gresia pavojus, jos abi silpnėjančios. Klausytojai suprato prezidento Fordo kalbą kaip išreiškimą baimės, kad po Watergate skandalo, demokratų partija gali tiek sustiprėti kongrese, kad faktiškai liktų visiškai šeimininge, be stipresnės opozicijos, kas Amerikai neišeitų į naudą.

Etiopijos taryba turi opoziciją

ADDIS ABABA. — Pirmą kartą Etiopijos karinė tarnyba, kuri valdo kraštą, atidengė, kad jos narių tarpe vyksta nesutari-mai. Tarybos vadovybė pasiuntė tankus ir šarvuotus apsupti Arbijos Aviacijos korpuso štabo ir Armijos Inžinerijos korpuso štabo. Etiopijos radijas paskelbė, kad tie du armijos korpusai atsisakė atiduoti tarybai trukdančius elementus, kurie yra opozicijoje dabar vykdomoms reformoms ir kurie skaldo kariuomenės vieningumą.

Laikinoji Karinė Taryba pirmą kartą po imperatoriaus Haile Selassie pašalinimo iš sosto, pripažino, kad kariuomenėje ne visai pritaria tarybos veiksmams.

Kinijos dovana Jungtinėms Tautoms

NEW YORKAS. — Kinija padovanojo Jungtinėms Tautoms du meno kūrinius: didelį kilimą: 32 pėdų ilgio ir 16 — pločio, sveriantį 600 svarų ir iš dramblio kaulo išdrožtą geležinkelio tilto modelį. Kinijos delegacija, patekusi į Jungtines Tautas, tuoj pareikalavo, kad iš rūmų būtų pašalintas Tautinės Kinijos padovanotas Konfucijaus įrašas žalio marmuro lentoje. JT vadovybė tą marmuro lentą supakavo į dėžę ir pastatė rūsyje. Dovana bus sugrąžinta Tautinei Kinijai.

Kinijos padovanotame kilime rodoma Kinų Siena, toliau matosi kalnai, žali slėniai ir mėlynas dangus. Kilimas pakabintas ant sienos diplomatų poilsio kambarėje. Prie kilimo audėjai praleido 5,000 darbo valandų.

Sekretorius Butz prisipažino, kad ir jis dalinai kaltas dėl šio nesusipratimo su sovietais. Prezidentas Fordas, išgirdęs apie Continental Grain ir Cook Industries sutartis su sovietais, įsakė šį pardavinimą sustabdyti.

Čikagos Prekybos Tarybos pirmininkas Frederick Uhlman pareiškė nesupranta, kam Sovietų Sąjungai reikia tiek daug javų. Šių metų javų derlius Sovietų Sąjungoje, kaip Brežnevas neseniai pasakė yra "neblogas". Apskačiuota, kad derlius sieks 205 mil. tonų, kas yra tik 5% mažiau už rekordinį pernai metų derlių. Uhlmanas mano, kad sovietai sudarinėja dideles atsargas. Kitas galimumas, Maskva perka maistą, kad vėliau galėtų jį, kaip saugą, pardavinėti politiniams tikslais, vargstančioms valstybėms.

Prezidentas Fordas atmetęs raginimus pašalinti žemės ūkio sekretorių Butz. Spaudos sekretorius Ron Nessen pareiškė, kad prezidentas nekaltina Butzo ir mano, kad jis neturėtų pasitraukti.

Aukšti žemės ūkio departamento pareigūnai išvyko į Europą, o šią savaitę į Maskvą skris išdo sekretorius Simonas paaikškinti sovietų valdžiai, kodėl Amerika negali šiais metais parduoti didesnio javų kiekio, kaip padarė 1972 metais. Amerikos javų derlius šiemet bus mažesnis, negu buvo laukta. Amerika normaliai apie du trečdalius savo javų eksportuoja. Pusė sojos pupelių ir apie 20% Amerikoje užaugintų kukurūzų parduodama kitoms valstybėms. Daug javų perka Japonija ir Europos šalys. Sekretorius Butz užtikrino, kad tie eksportai nebus paleisti paskelbtų kontroliui.

Bostone suimti 25 asmenys

BOSTONAS. — Policija Pietiniame Bostone išardė 500 vyrų grandinę, kuria jie bandė pastoti kelių autobusams, vežantiems juodus mokinius į baltas mokyklas. Apie 600 policijos suėmė 25 asmenis, du buvo paguldyti ligoninėn.

Baltųjų minia pastebėjo automobilį sėdintį negra. Minia jį puolė ir bandė apversti automobilį. Negras išlipęs pradėjo bėgti ir buvo baltųjų sumuštas, kol policija jį išvadavo iš minios.

ZENEVA. — Netikėtas šaltis Šveicarijoje pakenkė per Alpes skrendantiems ir pietus paukščiams. Šveicarijos lėktuvų bendrovė ir geležinkelio valdyba nemokamai perveža paukščius per kalnus ir juos paleidžia pietinėje Alpių pusėje. Gyvulių globos organizacijos ragina žmones gaudyti paukščius kai sutemsta ir dėti juos nuvargusius į dėžes. Swissair jau pervežė apie 10,000 kregždžių.

Mūsų SKAUTIJA

LEIDŽIA LIETUVIŲ SKAUTŲ SĄJUNGA
REDAGUOJA SKTN. BALYS VOSYLIS

Adresas: 7120 S. Rockwell St., Chicago, Ill. 60629

XI JI METAI

NR. 35 (474)

SKAUTININKĖ MARIJA MACKEVIČIENĖ
PO 10 METŲ PRISIMINUS

S. M. Mackevičienė (trečia iš dešinės) jūrų skaučių vadovų pasitarime

Laiškas, kurį gavome

SKAUTININKAI MARIJAI IŠEJUS...

M. Mackevičienės mirties dešimtmečiui

"MIELOS SESĖS,

Jūs buvote man visada tokios mielos, draugiškos ir tikrai seriškai geros, kad vis atidėiojau parašyti Jums šį laišką. Vis tikiuosi, kad štai, jau pasijusiu geriau, galėsiu ateiti pas Jus bent su koku mažiuku "trigrašių" ar žodeliu pagelbėti, paremti Jūsų darbus ir pastangas.

Deja, laikas eina, bet aš vis dar tebekovojau su savo negalavimais. Liga klatinga ir nežinau, kada ir ar iš viso pavyks ją kada nugalėti. Vieną jaučiu aiškiai — negaliu lankyti Jūsų, negaliu būti su Jumis, nors ir labai tai norėčiau. Todėl nebeneriu nuvilti Jūsų lūkesčių ir pasitikėjimo. Su gilia širdgėla turiu pasitraukti į savo vienišą kaulą ir išgyventi vakarėjančio gyvenimo rudens tylą ir likimo duodamą pasyvaus gyvenimo šeimoyje laimę. Liūdna gyvos širdies žmogui negalėti veikti, bet... žmogui geriau gyventi, negu mirti.

Širdimi ir mintimis visada lydesiu Jūsų gyvenimą ir darbus, džiaugsiuos Jūsų laimėjimais.

Kiekvienai iš Jūsų linkiu asmeniškos laimės, stiprios sveikatos, ištvermės ir didelių atsiekimų, mielam Juodkrantės Tuntui — augti skaičiumi ir veikla. Jei kada galėsiu, stengsiuosi Jūs aplankyti, bet kol kas tenka ilgesniam laikui tarti šiuos žodžius.

Gero, sėkmingo, smarkaus ir naudingo Vėjo!

Visada Jums dėkinga už Jūsų širdį, kurią patyriau ligoje, visada Jūsų sesė

Marija Mackevičienė.

Šis sesės Marijos paskutinio gyvenimo dienų laiškas savo Juodkrantės tunto vadijos bendradarbiams buvo perskaitytas jau Marijai išvykus amžinybėn — koplyčioje atsiveikiniamo akademijos metu, 1964 m. spalio 13 dieną.

Dešimtmečio vieškelio nuskubėjimo gausybė naujų įvykių: daug stovyklų nudainuota, išburiuota ilgiausiomis upėmis, margose Kazuko mugės vaišintų ir linksminių svečių; lietuviškoji skautija padidėjo gausiomis vilkiuku, ūdryčių, paukštyčių ir bebrukų gretomis.

Pasidžiaugiamės jais trumpa akimirka ir šuoliuojame vėl pirmyn. Gal ir tiesa anas gudragalvis pasakė, kad dabarties nėra — vis skubame į ateitį.

Sustok minutėl!

Gal prisiminsi ką gražaus ir skautišku šypsniu persimesi anuo džiaugsmu su savo seserė broliu? Gal sukursi ką naujo ir praturtinsi stovyklą, mugę, suėgą? Ar dažnai pagalvoji, kas

yra lietuviškoji skautybė, ar tvirtai žengi mūsų sąjungos penkiasdešimtmečio keliu? Ar prisimeni, kartkartėmis stabtelėjęs, ir tuos veidus, kurie dalinosi su tavim savo žaismu, troškimais ir darbais? Ar jie paliko kokį pėdsaką tavo širdyje?

Tokia buvo sesė Marija, kurios pomirtinį laišką skaitė šio rašinio pradžioje. Ji niekad nepamiršdavo gyvenimo didžiojo meno: stabtelėti ir pamąstyti!

Prieš mane didžiausia krūva laikraščio iškarpių ir sąsiuvinio lapų lapelių, išmargintų pastabomis, sueigu planais, paunksių mintimis.

Tai vis sesės Marytės kelio stotelės, kuriose sustojusi, ji fiksavo mūsų skubaus gyvenimo akimirkas, analizavo jas ir savo patirtimi dalinosi su mumis.

Sueigose, iškylose, skautininkų sueigose, spaudos puslapiuose ji kalbėjo apie daugelį dalykų,

ŽAIDIMŲ ŠVENTĖJE ŠI SEKMADIENI

dalyvauja visi chigagiečiai

Chigagos skaučių ir skautų varžybų šventė įvyksta ateinan-

kuriuos mes, pašėlusios dienu lenktynėse, nespėjome nei pamatyti, nei pajusti, nei jais pasidžiaugti.

Prie jų sustoti reikia, nes Marytės mintys visada sukosi apie tai, kas sudaro ir visą Didžiojo Žaidimo turinį: Dievui, Tėvynei, Artimui. Juokrantės sesių ratelį ir spaudos puslapiuose.

Ji pasakojo mums apie "Aukščiausio Gėrio" džiaugsmą, primindavo Lietuvos Nepr. žygių didvyrius, ieškojo naujų ryšių bei šiltesnių kelių į artimą.

Daug gražių, paskatinančių pavyzdžių sesėms — broliams, kviesiys tėveliams; pasiūlos savojo AS objektyvią analizę.

Argi tu galėjai užmiršti jos paunkses? O jei ir primiršai, tikiu, jog jie paliko pėdsaką, kurio iš paviršiaus ir nepajutai. Ar ne tiesa, kad jau užmiršome veidus daugelio mūsų pirmtakų ir vadovų, bet vis tebevadovaujame jų mintimis, tebesidžiaugiamės jų sukurta nuotaika, keliaujame jų pramintu taku.

Marytė buvo viena jų, palikusį tą pėdsaką. Išduosiu jums ir vieną paslaptį: gal Marytės net ir nepažinote, nes spaudos puslapiuose ji buvo SESE MIRGA.

J. St.

KOKIŲ ŽMONIŲ MUMS ŠIANDIEN TRŪKSTA?

Ir apie jaunimo nesuprastą laisvę

Palaidumas sumišo su laisvės savoka, ir šiomis dienomis daug jaunų žmonių saskaiton to, kad čia laisvės kraštas, nebemato nei senelių (jų nebeberbia!), nei mažų, silpnų, pagalbos reikalingų vaikų, nei ligonių, nei elgetų... nebemato net savo draugų žaidimų.

Retenybė, kad jaunuolis užleistų autobuse vietą senutei ar pakeltų verkiantį susižeidusį vaiką ar parvestų namo paklydusį 2 metų amžiaus keliautoją. Dažnai matom vaizdus, kada, aukštesniųjų mokyklų mokinių grupei įlipus į autobusą, ten kyla pragariskas triukšmas, varginas visą aplinką. Jie negalvoja, kad greta jų gali būti ligonių, skaudančiomis galvomis, ir žmonių — alpstančiomis iš skausmo ar sielvarto širdimis...

Gal kai kam gali atrodyti, kad būti riteriu reiškia priklausyti senoms viduramžių pasakoms, kad tai atgyvenęs dalykas. O ne! Juk apie daug ką mes šnekam simboliais, palyginimais. Todėl ir riterio vardas nėra išmestinas. Vėlesniais laikais tokių žmonių vadindavo dvasios aristokratais, o šiais laikais tai būtų žmonės — šviesūs, švelniai, anot Vydo, kurie skleidžia apie save šviesą, šilumą, meilę, pagelbsti, paguodžia.

Oi, kaip baisiai trūksta tokių žmonių šių dienų pasaulyje, kada žmogus kito žmogaus saskaiton kuria tik sau nauda!

Sesė Mirga

(Slapyvardžiu prisidengusi autorė — skautininkė

Marija Mackevičienė)

SIEMETINĖS RAKO STOVYKLOS DRAUSMĖS TARNYBA
su sutrumpintais ženklais ant rankovių — "Stovyklos Policija".

G. Plačo nuotr.

tį sekmadienį, spalio 13 d. 1 val. p. p. Bučo darže, Willow Springs, Ill.

Į šią tradicinę devintąją žaidimų šventę kviečiami visų Chigagos tuntu sesės ir broliai visi vienetai, visi vadovai ir vadovės, o taip pat ir mieli bičiuliai iš Chigagos ir apylinkių. Šventės garbės svečiais yra pakviesti visi tuntininkai, Vidurio Rajorio vadija ir buvę vyriausieji Skautininkai-ės, v. s. O. Zailskienė, v. s. M. Jonikienė ir v. s. VI. Vijeikis.

Šventės programa

sudaryta iš įdomių ir smagių skautiško-sportiško žaidimų, kurie vyks dviejose skautų-čių ir jaunesniųjų skautų-skaučių aikštėse. Aikščių žaidimams vadovaus jau daug metų vadovavę j. v. s. B. Jpodelis, ps. L. Kupcikevičius ir s. V. Rupinskas, padedami daugybės teisėjų.

Jaunesnieji skautai-tės vykdys mažų rishmo estafetę, metimus į taikinį, lenktynes su kauladėlėmis, estafetę su buteliais ir kvadrato rungtynes. Vyresnieji (sesės ir broliai) varžysis trim lenktynėmis su įvairiomis kliūtimis. Kadangi pasirušimas žaidimams yra nereikalingas, nebent tik tuntu tinklinio komandoms, pakartojant stovykloje žaistas rungtynes, kiekvienam ir kiekviena bus

puiki galimybė parungtyniauti,

išbandyti savo greitas kojas, panaudoti savo patyrimą ir sumanumą.

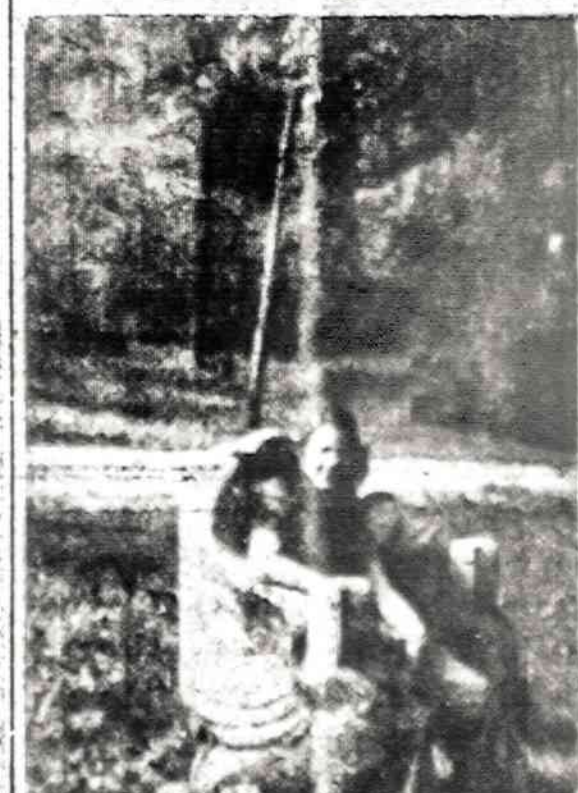
Šventės dalyviams namuose pietų nereikės valgyti, nes šventė turės puikią valgyklą žemomis kainomis, su puikiais pietumis, skanumynais ir kava. Visi šventę atvykę bus mielai priimti ir pavaišinti.

Rengiamas ir turtingas tradicinės dovanos. Veiks paviljonai suaugusiems ir jaunimui.

Baigiant indėnų vasaros malonumus, uždaranč buriavimo sezoną ir pereinant į sueigas klases ir salėse, šį žaidimų šventę yra

maloni proga dar visiems kartu pabendrauti, paskautauti rudens gamtoje.

Š. R.

TARTUM KARALISKAM SOSTEI
Kernavietė Kristina Likanderytė atsiėdusi palietti išklyklo, kuri suruošė "Vilnelis" vyr. sk. Sorelis gygužis 19 d.

Vyr. sk. vyr. sl. 2. Barmutės nuotr.

VEJO VINGIAI IŠ RAKO I CHICAGA

Kernavė sugrįžo namo

Rodos, dar tik vakar klausmės žaismingo vėjo Kernavės "Vėjo Vingio" stovykloje, o šiandien jau grįžtame miestiskon skautiškon veiklon.

Renkamės rugsėjo 2 d. prie Jaunimo Centro apatinės salės, kiekviena prie savo vieneto vadovės, nors širdelę vis dar traukia stovyklinės skilties draugės ir vadovės. Salėje mūsų laukia tunto vadija ir tėveliai. Įžygiuojame su daina ir šypsena — didelė mūsų dalis dalyvavo "Vėjo Vingio" stovykloje. Visos laimingai sugrįžome.

parsinešusios skautiškos patirties kuprines,

stovyklinio gyvenimo nuotakas ir dar didesnį pasiryžimą kuo geriau skautauti.

Komandą perima s. Dalia Dundziliene, kviesdama stovyklavusias seses burtis į stovyklinius vienetus. Ypač jautriai skamba jos žodis savo stovyklautojoms, savo štabui ir tunt. s. E. Šalčiūnienei padėka už parodytą pasitikėjimą, kuriai ji įteikia savo rankų menišką pintą rankdarbį. Aidi skilčių šūkliai, skambį, banguojanti "Vėjo Vingio" daina. Salėje beveik gali apčiuopti sesių stovyklines nuotaikas, jų prisiminimus, džiaugsmą, atlikus darbus ir padarius pažangą skautiškame augime.

Vėl grįžtame atgal į šią dien.

Besiruošdamos naujesiems veiklos metams, didžiojamės sesėms, kurios savo skautiškąjį lavinimąsi tęsė toliau "Gintaro" Vadovių Mokykloje: Lincija Rimavičiūtė, Rasa Markulytė, Danutė Petkūnaitė, Raminta Jeliūnytė, Dalia Kiudulaitė, Rima Podytė. Tai mūsų ateities vadovės.

Susikaupiamės prie vėliavos. Mūsų dvi sesės, Lisa Kosmonaitė ir Daiva Mikūnaitė, ryžtasi stoti į "geltonšlipsis" eiles. Joms kaklaraščius užrašė draugininkė Ramona Kaveckaitė, o tėvynės ilgesio mazgelį tunt. s. E. Šalčiūniene. Kviečiame ir

Mamytės šiame išskilmingame momente dalyvauti, savo dėkrolems gerojo darbo mazgelį užrašyti.

Tuntininkė s. E. Šalčiūniene veda tunto inspekciją, pareizdama tunto vieningumą, norą jį dar kartą tvirtai pajusti. Stengiasi sesės kiekviena savajam vienetai kuo šauniau atstovauti!

O pagaliau ir lauzas

Tiesa, be liepsnos ir žiežirbų, bet linksmas ir įvairus. Dainos, pasirodymai, šitai ir vikiarai sesės Rūtos Nainytės vest! Pergreitai jau reikia rinktis į ratą ir, paspaudus ranką, visom sesėms tarti "iki pasimatymo" kitoje tunto sueigoje! r. b.

PAUKŠČIŲ ĮSTATYMAS

Bene pirmas paukščių apsaugos įstatymas išleistas XIV a. Vokietijoje. Karalius Liudvikas IV Bavarietis 1328 m. įvedė griežtas bausmes kiekvienam, kuris sugaus kenksmingus vabzdžius naikinančią žylę. Bauda siekė iki 60 šilingų, be to, už žylę dar reikėdavo atiduoti gerą vištą ir 12 viščiukų.

◆ Kad vargų nebūtų, ir ge-gulė nekukuotų.

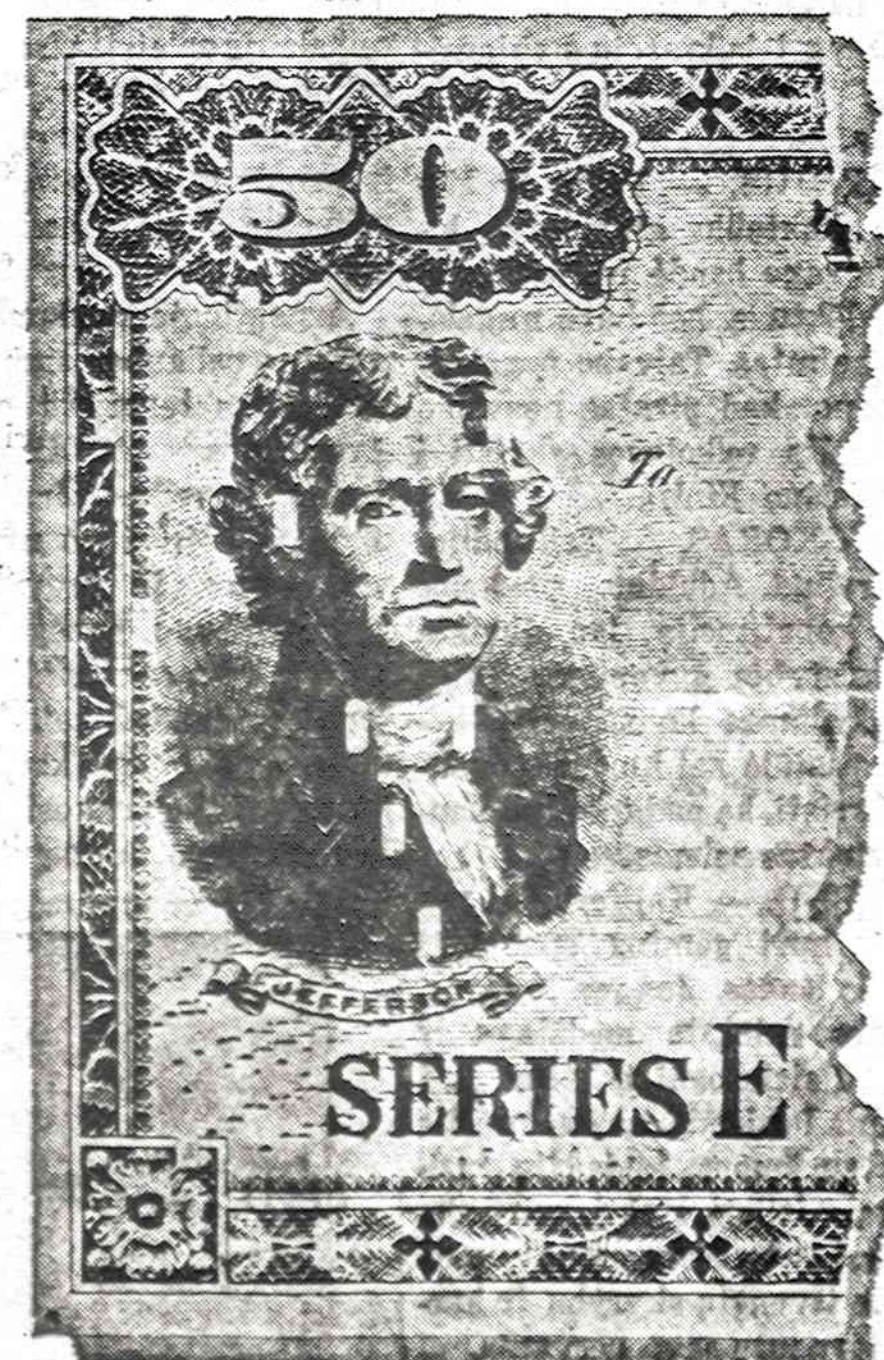

DALIS KERNAVĖS SESIŲ, IŠSIRIKIAVUSIŲ
"VEJO VINGIO" STOVYKLOJE

Pasirušusios sušukti savo šūkį: "Kernavietės žiūri, mato, klauso, girdi, budi, vykdo, šypsosi!"

J. Lintako nuotr.

Steal me. Burn me. Throw me away. I'm still yours.

Once you bring me home, I'm yours forever. Even if I'm burned. Or lost. Or stolen. If you look for me and can't find me, just report it. And you'll get me back, as good as new. And remember: I'll never break your heart. Or leave you stranded in the tight spots. I'll always be there when you need me. And that ought to make you feel pretty secure.

Now \$5 Bonds pay 6% interest when held to maturity of 5 years (49% the first year). Bonds are replaced if lost, stolen or destroyed. When needed, they can be cashed at your bank. Interest is not subject to state or local income taxes, and federal tax may be deferred until redemption.

Take stock in America. Join the Payroll Savings Plan.

NAUJIENOS
1739 So. Halsted Street Chicago, Ill. 60608

J. KLAUSEIKIS

VAIZDAI, MINTYS IR SVARSTYMAI MASINIŲ ŽUDYNIŲ KNYGŲ SUKELTI

(Tęsinys II)

Emigrantų traukla į tėvynę

Paliesdamas bolševikų revoliucijos pabėgėlius, Solženicinas rašo, jog iki antrojo pasaulinio karo Sovietų Sąjungoje neužtikto laikraščio ar kitokio rašto, kuriame būtų teisingai rašoma apie rusų emigrantus, Prancūzijoje įsikūrusius, kuriame būtų kalbama apie išeivijų kultūrinį gyvenimą. Filosofai, menininkai, kaip Šaliapinas ir kiti, buvo numarinti, nieko apie juos neprasitarant. O jei kada apie emigrantų gyvenimą kur prasitarta, tai rašyta melagingai.

Kai Hitlerio armijos įsiveržė į Prancūziją, pagal Solženicina, būrta senų ir jaunų rusų emigrantų stoji į pjūgrindžio veiklą prieš vokiečius. O kai vokiečiai iš Paryžiaus buvo išvaryti, tai tie pogrindžio veikėjai ir kiti rusai emigrantai užplūdo Sovietų ambasadą ir prašėsi leidimo grįžti į tėvynę. Jiems Rusija buvo visvien Rusija, nesvarbu kokia ji dabar. Repatriantai Paryžiuje gėlėmis ir Sovietų S-gos pilietybe apdovanoji.

O kai tie savanoriai sugrįžo, jie Rusijos nematė, nes tuoj buvo areštuoti ir kalėjiman ar koncentracijos lagerius patalpinti. Tada jie, kaip Solženicinas rašo, draskydami savo galvas, dejavo, ko jie čia į tą tėvynę grįžo, ar nepakankamai

vieta buvo Europoje? Šitaip tėvynėje buvo priimti ne tik savo noru grįžusieji. Sovietų S-gos agentai enkavedistai kur tik galėjo Balkanuose ir Azijoje senuosius rusų emigrantus gaudė. Gaudė ne tik senuosius, bet ir jų vaikus. Vėžė į vergų stovyklas. Ilgiausiai enkavidistams būvę nepasiekiami rusai emigrantai Sanchajuje. Tačiau, aukščiausiajam sovietui išleisus amnestijos dekretą, daug rusų sugundė ir grįžo tėvynėn. Žadėta jiems leidimas apsigyventi, kur nori. Raginta pasiimti turto, kiek nori. Tačiau, vos tik Sovietų Sąjungon įkeliavus, tie repatriantai apilėsti, turtas atimtas ir išsiuntinėti į vergų stovyklas.

Į Lietuvą, nesvarbu, kokia dabar ji

Po Stalino mirties Sovietų S-ga pakeitė politiką emigrantų atžvilgiu. Ragina grįžti ir lietuvių į Lietuvą arba bent kultūriniai bendradarbiauti Maskvos nustatytu planu. Kitaip sakant, imkite ir skaitykite sovietinę literatūrą, girkite teatrus, kolūkius, bet savo literatūros neįveskite.

Lenino-Stalino nuosprendis, kad ir emigrantų vaikai yra nusikalstę komunistinei valstybei, pakeistas. Masinių žudynių knygoje vienas lietuvis minimas savas, kaip policijos vado, įsakymais prisidėjęs prie žudynių. Jo

sūnus Amerikoje aukštai išsilė moksle, kuriame Sovietų S-ga atsilikusi. Šis nebėra paveldėjęs sovietinio nusikaltimo. Jam visada atviras kelias į Vilniaus universitetą. Atsidėkodamas ir girdamas komunistinę Lietuvą, toks profesorius yra nušėkęs ir apie tokius dalykus, kurių jis neįsima.

Vadinamųjų jaunųjų akademikų į Vilnių keliaujama ir mokytis. Jau antri metai tam tikras užsienio lietuvių skaičius ža- visi Vilniaus universiteto specialiai surengtams svetimsaliams lietuviams kursais. Deja, ne vien liuanistikos studijomis apseina- ma. Veltui vežiojami ir vaišina- mi tokie studijozai gudrios komunistų taktikos įtraukiami į pokalbį, skirtus laikraščiams ir skirtus komunistinės Lietuvos palaipsinimui.

Grįžę ir čia pasiskaitę, kokie jų žodžiai išspausdinti, baidosi, aiškinasi taip nekalbėję. O ar tokie studijozai yra perskaitę "Gulag Archipelago"? Tur būt, kad neskaityt. O vertėtų, nes ta knyga geriausia studija siūlo- mam bendradarbiavimui supras- ti.

Nemažas skaičius lietuvių išeivijų yra buvusių okupuotoj Lie- tuvoje ir ten apsirubėjavusių savo giminių ir pažįstamų lanky- mų, visai neįsiveldami į oku- pantui bei jo pastatytiems par- tizėms palankius pareiškimus. Nesisvečiuodami su valdžioje esančiais kompartijos nariais, tokie vizitatoriai neužsidarė sau burnos. Grįžę jie atveža teisin- gų žinių, ką jie matė, ką iš žmo- nių girdėjo ir kaip tenykštį gy- venimą be partinės propagandos pažino. Tai tik šitoki lankymai gali vadinti lietuvių su lietu- vių bendravimu.

Gudrus partiečiai išeivijos svečiai

Iš anos pusės, jei jau naudoti "tarybinio žvalgo", poeto ir ka- rininko Juozo Mikuckio žodžius, taip pat atkeliauja ne tik pavie- ninti, bet ir būriais partijos pa- rinkti ekskursantai. Kai kurie gerai paruošti: išlavinti, žino- kę čia kalbėti, su kuo susitikti. Kartais jie jau aprūpinti adre- sais, pas ką gali sustoti, kas per- nakvins, kas pavėžins. Ir iš šios pusės, kai kurių žmonių rodo- mas tokiems keliauninkams ne- gimnėms palankumas. Ieškoma progų susitikti, pavėžinti, pa- rodyti miesto įžymybes ir kt.

Prieš kelerius metus net tuo- metinis "Gimtojo Krašto" re- daktorius Lukoševičius grįžęs na- mo per laikraštį dėkojo vienam išeivui literatui, už paslaugas. Tuo tarpu, kai šis dypukas gre- tinosi prie to komunistinio sve- čio, okup. Lietuvoje buvo ren- kama ir surinkta medžiaga apie šio pabėgėlio veiklą vokiečių oku- pacijos metais.

Ir surinkta ne juokais, bet do- kumentuota. Buvęs vieno mies- telio aktyvistų štabe žydų rei- kalams komisijos pirmininku. Referavo, kaip žydus getan su- varyti, kaip ir kodėl uždėti jiems 20,000 rublių kontribucijos. Ir tikrai narsūs vyrai tie aktyvis- tai ten buvę. Kai laikinoji vy- riausybė buvo priversta nutrauk- ti veikimą, tai anas aktyvistų dalinys pasiuntė ponui general- komisarui Dr. A. von Renteln'ui ištikimybės pažadą.

Vadinasi, buvo ir tebėra žmo- nių, kurie nenori būti eiliniu,

V. BAKČNAS

Pastabos iš tolo

Reta tragedija Lietuviškoje šeimoje

Tragedija, tur būt, reikėtų skaityti kiekvieno atveju, kai netikėtai miršta vienas ar kitas šeimos narys. Bet šiuo atveju noriu pastebėti retą tragediją lietuviškoje šeimoje, kai nese- nai mirė ir spalio mėn. 2 d. pa- laidojome Los Angeles (Glen- dale) gyvenusį Emilį Budvilaitį (tarpe kita ko — ilgametį "Nau- jienų" skaitytoją ir rėmėją).

Emilis Budvilaitis, Lietuvoje dirbęs prezidentūros apsaugos tarnyboje, su taip vadinamą "dy- pukų" banga, pokario metais at- sidūrė Kanadoje. Jaunas, svei- kas ir stiprus — Emilis griebė- si, kad ir sunkaus, bet gerai ap- mokamo darbo Kanados miškų pramonėje. Būdamas tvarkingu ir taupiu — per keletą metų su- sitaupė gerokai pinigų ir me- tęs "lumberjack" gyvenimą vėl grįžo į civilizaciją: apsigėdė ir kartu su žmona Julija — Kanado- je sėkmingai vertėsi motelių bi- znyje.

Sąžiningi, darbštūs ir taupūs Budvilaičiai — sutaupę pinigų iš Kanados persikėlė JAV ir apsigy- veno Kalifornijoje, Los Angeles, kur nuo seniau čia buvo įsikūru- sios Julijos sesuo Stela Baktie- nė, bei Emilio sesuo Marija Pu- žauskienė. Budvilaičiai ir čia, Kalifornijoje, greitai stvėrėsi dar- bo — Burbanke (Los Angeles) priemiestyje, kuriame yra didė- lė aviacijos ir filmų gamybos pramonė) pirkė didelę "Liquor Store". Sekėsi jiems ir čia.

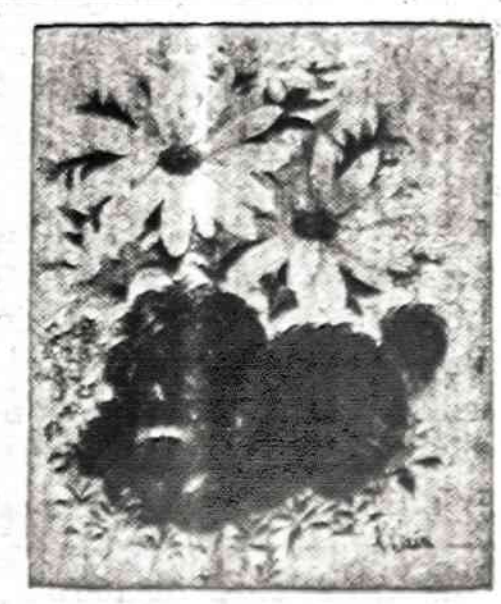
Po kelerių metų sėkmingo biznio — tą "Liquor Store" pel- ningai pardavė ir nutarė, kad vis- kam yra ribos — tas ribas rei- kta pritaikyti ir sau — patiems, kiek tai liečia tolesnį darbą ar biznį. Labai gražioje vietoje, sa- rikoma — pačioje geriausioje kli- mato atžvilgiu, Kalifornijos pa- jūrio miestelyje Vista pasistatė ištaigingus namus, tikrai vertus vilos vardo (75,000 dolerių ver- tės — kai ten jau ir šiaip pato- gius namus gali pasistatydinti už 30-40,000 dolerių), ir persikė- lė ten gyvenimo polisiui, kurio buvo užsitarnavę.

Čia, kur Julija ir Emilis ga- lėjo ištaigingai praleisti savo li- kusį gyvenimą — kurio, paly- namai, dar buvo likęs gerokas laikotarpis — prasidėjo šeimos tragedija: Julija ištiko staigus paralyžius, ji buvo nuvežta li- goninėn — iš kurios iki šiol ne- ra išėjusi. Neturėdamas vilties numatomam Julijos pasveiki- mui, Emilis įjė perkėlė į Glen- dale ligoninę, arčiau giminių (po- ni Pužauskienė Emilio sesuo gy- venanti).

bet visais laikais ir prie visų valdžių stengiasi pasižymėti, aukštai iškilti. Iš tokių, kaip matome, ir bendradarbiautojų avangardas išeivijoje atsirado. Iš tokių kailiamainių, jau nebe jaunų emigrantų, apskūrus ko- munistiniai svečiai, išgauna tai vieną, tai kitą išeivijų gyvenimo kompromitacijai reikalingą pa- reiškimą. Tų narsųjų aktyvis- tų ir kai kurių "rezistentų" nu- garkaulio lankstumas buvo pa- vyzdis, neigiamai paveikęs ir kai kuriuos Amerikoje mokslą ėjusius išeivijų vaikus.

(Bus daugiau)

♦ Jūsų kilimo spalvos atsi- naujins, jei ji ištrinsite skudurų, suvilgytu vandens ir acto miš- niu (stiklinė acto litrai vandens).

tas. Jų metu ponia Rukšėnienė surinko arti dviejų šimtų dolo- rių aukų Lietuvių Fondui, Emi- lio atminimui pagerbti (jis buvo Lietuvių Fondo nariu) — kaip ponia Rukšėnienė sakė "vieto- jėlių", kurių, be to, nemažai bu- vo ir kopyčioje bei prie kapo.

Velionis Emilis buvo tylus, ra- mus ir patriotingas lietuvis, vi- suomeninę veiklą rėmęs dau- giausia savo gausia pinigine au- ka. Jo prisiminimas išliko ilgai- ne tik artimųjų, bet ir draugų bei pažįstamų tarpe, kurių jis tiek daug turėjo.

Ardymas ar kritika?

Lietuviškame išeivijos gyve- nime pastebima viena "spraga" — tai kritikos stoka. Kur, kas, ką ir kaip bepadarų — vis- kas gerai, puiku, pasigėrėtina. Tik nepamėginkite pasakyti ki- taip, neigiamai, būsite apšauk- tas groivėju, kenkėju ir dar ki- tokiu "veikėju", kartais net bol- ševiku... Tiesiog darosi neįma- noma laisvėje gyvenančiam lie- tuviui pareikšti savo nuomonę ar pažiūras bet kokiui reikalui — jei kas nors tą reikalą išgyrė, bet tu manai kitaip, kad jame yra kurių nors neigiamybių, kad tas reikalas tau netinka ar ne- patinka. Kitaip sakant — apie ką nemėgink pasisakyti nei- giamai. Vienintelė, neribota lai- sės teliko — kolioti bolševiką Lie- tuvos okupantą. Betgi jau yra "balsų", kad ir tuo atveju rei- kėtų būti bent santūriems.

Tokios pastabos man pasišovė stebint spaudoje pasisakymus dėl vieno Los Angeles lietuvių radijo programoje pasikalbėji-

mo apie vietinio Dramos Sambū- rio veiklą. Programos vyr. red. St. Pautienienė perdavė pasikal- bėjimą su sambūrio režisierė D. Mackeliene, kuri apgailestauda- ma sunkias sąlygas sambūrio te- atrui labai atvirai ir drąsiai (gal kiek perdrąsiai) visą kaltę su- vertė publikai, kuri esą atsiliku- si bent 30 metų — taip buvo su- prasti jos ilgoki išvedžiojimai. Vėliau, kažkoks "Vienas iš kai- mo" (toku slaptyvardžiu) žino- vas atsiliepė "Naujienose" su sa- vo išvedžiojimais, kuriuos nese- nai "Dirvoje" irgi tik slaptyvar- džiu, "Losangelietis", pasirašęs polemika jau vadina Dramos Sambūrio veiklos ardymu.

Gaila, kad kritikuojant ir kri- tikams atsakant, kaip kad šiuo atveju, dengiamasi slaptyvardė- mis — nežinia kas ką atstovauja, ar tik asmenines sąskaitas suve- dinėja.

Mano asmeniškai nuomonė apie sambūrio teatrą: ne publika, bet teatras turėjo pažvelgti tikro- vei į akis prieš 30 metų. Reži- sierė D. Mackaliene savo išve- džiojimais lietuvišką publiką pa- kaltino bent 30 metų atsilikimu — kiek tai liečia teatrą.

Polemika pagyvino kiek ap- snūdusį, vasaros karščiuose, los- angeliečių lietuvių gyvenimą. Labai energinga ir darbšti radio- val. vyr. redaktorė St. Pautie- nienė labai gerai padarė pakvie- dama režisierę D. Mackaliene pasikalbėjimui, gi D. Mackalie- nei reikia duoti kredito už jos kritišką pastabą (skirtas nors ir tik publikai, kas pasitarnaus ir sambūriui ir publikai. Bravo moterys!

KNYGOS ANGLŲ KALBA

A VISIT TO SOVIET OCCUPIED LITHUANIA. Cikagietis išpūdziai oku- puotoje Lietuvoje apsilankius. 101 psl. Kaina \$1.00.

J. Jasminas, A KISS IN THE DARK. Pikantiškų ir intymų nuotykių aprašymai, paimti iš gyvenimo. Lengvas stilius, gyva kalba, gražiai išleista 150 psl. Kaina \$2.50.

Kristijonas Donelaitis, THE SEASONS. Klasinės poemos "Metai" poeto Nado Rastenio vertimas. Gražus leidinys, 127 psl. Kaina \$3.00.

Dr. Juozas B. Končius, VYTAUTAS THE GREAT. Istoriniai DLK Vy- taučio bruožai, pildantys to laiko Lietuvos valstybės ir jos kaimynų istoriją 211 psl. Kaina \$3.00. Kietais viršeliais \$4.00.

Dauguma šių knygų yra tinkamos dovanos įvairioms progoms. Jas ir kitas knygas galima įsigyti atsilankius į Naujienas arba atsiuntus čekį ar piniginę perlaidą.

NAUJIENOS

1739 South Halsted Street, Chicago, Ill. 60608

POEZIJOS VEIKALAI

Poezija — kaip pavasaris, kuris pradžioje pro tirpstantį sniegą liepia lazdynui išskleisti žiedus, deimantų spindintį žiedą, apakus medžių šakas žirginiais, kaip konfetėmis ir pamazų įveda į gamtos vaizdą ir garso šak- buklus. Dramatiškai besikeičiančiose gamtos scenovaidžiuose svaioja juokauja ir verkia poetai, pajėgami išreikšti žodžiais jausmų ir minčių gelmes.

Naujienose yra gausus pasirinkimas poezijos leidinių:

1. J. Augustaitis - Vaičiūnienė, ŽVAIGŽDĖTOS NAKTYS. Didelio for- mato, 126 psl. Kaina \$1.
2. Jurgis Baltrušaitis, ŽEMĖS PAKOPOS. Elegijos, giesmės, poemos. Kūleninio formato, 157 psl. Kaina \$2.00.
3. Butkų Jūzė, EILĖRAŠČIAI IR RAŠTAI. 155 psl. \$1.50.
4. Vincas Jonikas, LYDEJAU VIEŠNIA VETROJE. Eilių rinktinė, 169 psl. Kaina \$3.00.
5. Kleopas Jurgelionis, GLADI - LIUDI. Lyrikos eilės, 105 psl. \$2.00.
6. Anatolijus Kairys, AUKSINĖ SĖJA. Eilėraščiai, 86 psl. \$2.00.
7. Nadas Rastenis, TRIJU ROŽIŲ ŠVENTE. Eiliuoti pasakojimai apie 3 išvietintas lietuviškas senovės laikais: su autoriaus iliustracijomis. \$5.00.
8. Nadas Rastenis, THE FOREST OF ANYKŠČIAI, Antano Baranauko "Anykščių Šilelis", vertimas 42 psl. \$2.00.
9. Balys Rukšė, UGNIES PARDAVĖJAS. Eilės, 95 psl. \$1.00.
10. Stasys Santvaras, ATDARI LANGAI. Rinktinė lyrika, 167 psl. \$3.00.
11. Stasys Santvaras, AUKOS TAURĖ, 5-ji lyrikos knyga, 152 psl. \$2.50.
12. Petras Sagatas, SAULĖLEIDŽIO SPINDULIUOSE. Eiliuoti kūrinė- liai, 92 psl. \$1.00.
13. Petras Sagatas, PLAUK, MANO LAIVELI. Eilėraščiai, 112 psl. \$1.00.
14. Eugenijus Gruodis, AGUONOS IS SMELIS. Eilės, 70 psl. \$1.00.
15. Elena Tumienė, KARALIAI IR ŠVENTIEJI. Eilėraščiai, 80 psl. \$2.50.
16. Alfonsas Tyruolis, METU VINGIAI. Lyrikos rinktinė, 180 psl. \$3.00.
17. Jonas Valaitis, SENOVĖS LIETUVIŲ DIEVAI. Mitologijos posmai, 55 psl. \$1.00.
18. Adomas Jasas, BŪK PALAIMINTAS. Poezija, 115 psl. \$3.00.

Norėdami įsigyti šias ar kitas knygas, prašome atsilankyti į Naujienų raštinę arba užsakyti paštu, pridėdami čekį ar piniginį orderį.

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street, Chicago, Illinois 60608

Neseniai išėjusi laukta

Juozės Vaičiūnienės knyga

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENČIŲ TAKAIS

100 didelio formato psl., daug paveikslų. Kaina \$2.00.

Persiųtimui paštu reikia pridėti 25 c. egzemplioriui.

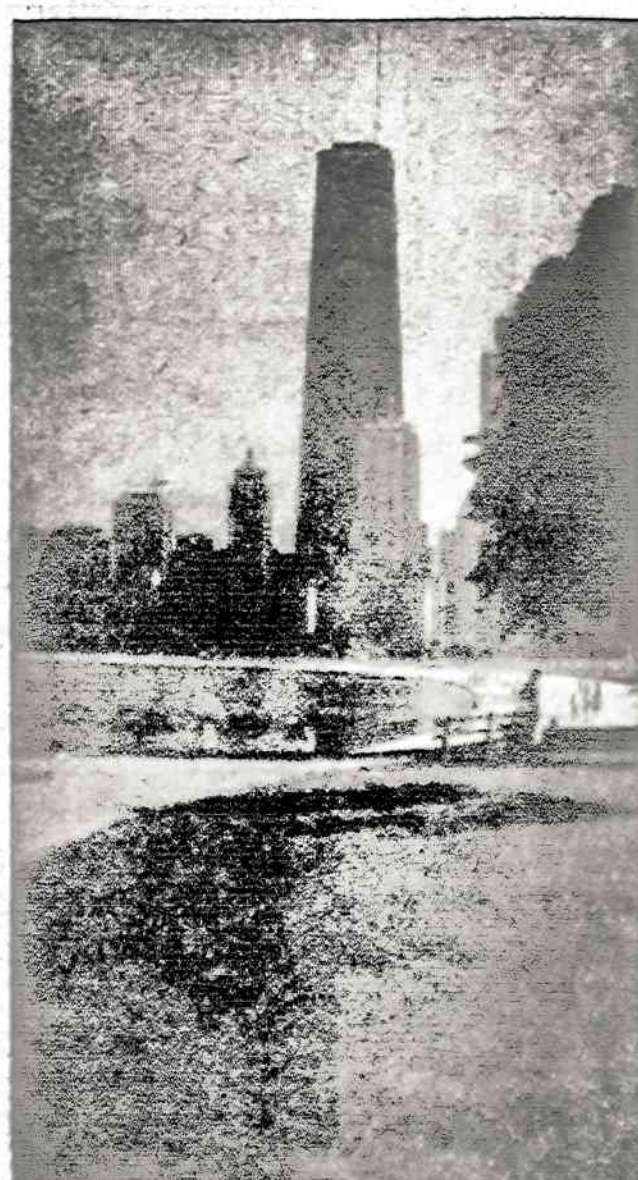
Ansambliai, chorai, grupės, užsakiusios 10 ar daugiau egzempliorių, nemoka pašto persiuntimo išlaidų.

Knygą galima gauti Naujienose arba pasiunčiant čekį ar Money or- derį tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted St., Chicago, Illinois 60608

Taupykite dabar pas mus

Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka di- delius darbus. Firma, jie padeda jums pa- siekti asmeniškų jūsų užsimojimus. Antra, jie padeda sukurti geresnę apylinkės ben- dromenę ir parūpina fondus namams įsigyti. Taupykite dabar. Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesio dieną, neša nuosimčius nuo mė- nesio pirmos.

NEW RATE ON SAVINGS CERTIFICATES

	PER ANNUM:
7 1/2%	\$5,000.00 OR MORE
6 3/4%	4 YEAR MATURITY
	\$5,000.00 OR MORE
6 1/2%	30 MONTHS MATURITY
	\$2,500.00 OR MORE
	1 YEAR MATURITY

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St.

Chicago, Ill. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS.

Isteigta 1923 metais.

Tel. 421-3070

Istaigos plėtuose kiemas automobiliams pastatyti.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. Telephone MA 1-6100

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:	
In Chicago \$24.00 per year, \$13.00 per six months, \$7.50 per 3 months. In other USA localities \$22.00 per year, \$12.00 per six months, \$6.50 per three months. Canada \$24.04 per year; other countries \$25.00 per year.	
15 cents per copy.	
Dienraščio kainos:	
Chicagoje ir priemiestuose:	
metams	\$24.00
pusei metų	\$13.00
trims mėnesiams	\$7.50
viename mėnesiui	\$3.00
Kitoje JAV vietoje:	
metams	\$22.00
pusei metų	\$12.00
trims mėnesiams	\$7.50
viename mėnesiui	\$3.00
Užsienio:	
Metams	\$25.00
pusei metų	\$14.00
trims mėnesiams	\$8.50
viename mėnesiui	\$3.50
Užsienio:	
Metams	\$25.00
pusei metų	\$14.00
trims mėnesiams	\$8.50
viename mėnesiui	\$3.50
Naujienos eina kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Seštadieniais — iki 12 val.	

Ne viską galima nupucuoti

Kun. Juozas Prunskis yra geras žmogus. Reikia manyti, kad jis yra ir geras kunigas. Bet politikas iš jo labai menkintis, o laikraštininkas tai jau labai lėkštas. Jis greitai ir daug prirado, jis suorganizuoja pinigų tiems rašiniams išleisti, bet didesnės vertės tie rašiniai neturi, nes gilesnių problemų jis visai nesvarsto.

Jeigu kuri mūsų gyvenimo problema jam nemaloni, tai jis jos visai neličia. Jaučio už ragų jis neima ir žmonėms reikalingos aiškumos neatneša. Vietoj rimtesnės studijos ir aiškaus rašinio, jis atsisėda ant tvoros ir pucuoja. Pucuoja ir pucuoja. Praeito kongreso metu visai be reikalo jis pradėjo pucuoti ekselencijas. Kuris turi vidujinės šviesos ir šilumos, tas savaime tviska nuoširdžiu jausmu ir gražia lietuviška mintimi. Jo pucuoti nereikia. Visi jį mato ir tryškiančią šviesą jaučia. Bet kuris šių dienų gyvenimo problemų nesupranta ir vidinės šilumos nebeturi, tai to me tik Kilmonytė, bet ir kun. Prunskis nenupucuos.

Dar blogiau, kai pucui kun. Prunskis pasirenka netinkamą vaką. Amerikos lietuviai sudėjo veik milijoną dolerių. Dėjo seni Amerikos lietuviai ir naujai atvažiusieji, dėjo seni ir jauni, gyvi ir mirusieji. Milijoninis fondas turėjo būti didžiausias Amerikos lietuvių paminklas ne tik kultūrai, bet literatūrai, poezijai ir politikai. Visi jau žinome, kad to fondo reikalai neina taip, kaip jie turėtų eiti. Žino tai ir kun. Prunskis. Jam aiškios ir tos lietuviškos nelaimės priežastys. Jis žino gal geriau, negu bet kuris kitas eilinis milijoninio fondo narys, kas prie tos nelaimės privėdė. O vis dėl to kun. Prunskis ryžosi papucuoti dabartinius to lietuviško fondo valdytojus.

Jis pasirinko blogą vaką. Vietoje kalbos apie lietuviams rūpimą milijoninį fondą, jis savo rašinį pavadino "Finansiniai netikrumai ir JAV fondų rūpesčiai". Vietoj tikslios informacijos, jis lietuviams bando užtepti žinių apie Fordo fondo turto sumažėjimą, apie Kellogo, Pew ir kitus besitraukiančius fondus. Jis mano, kad priminimas apie mažėjančius fondus bent kiek pataisys blizgintą, bet nevilgancią mūsų fondo valdytojų poziciją. Kun. Prunskio pasirinktas vakas klausimo neušvies. Šiems batams jis netinka. Reikalas kitaip atrodytų, jeigu kunigas, bepucodamas dabartinius valdytojus, būtų priminęs, kad krašte yra visa eilė fondų, kurie nesutiraukė, kaip tai padarė Fordo, Kellogo, Rockefellerio ar kiti fondai. Nesutiraukė tie fondai, kurie nenorėjo labai greitai pralobti, kurių valdytojai pinigų neįdėjo į abejotinos vertės akcijas. Amerikoje tokių fondų yra daug. O jeigu mes imsimė lietuvišką gyve-

ALOYZO JURGUČIO S. O. S.

P. STRAVINSKAS

Aloyzas Jurgutis gimė 1939 m. antrosios (1944) buvo penkių metų. Lietuvoje, nedideliame, nei 1000 gyventojų neturintčiame Laukuvos miestelyje, mokytojo ir kartu vargonininko šeimoje.

Pirmosios bolševikų okupacijos metu (1940) jis buvo tik vienerių metų amžiaus, "teisungumu" jis pažino tik dar

nimą, tai galime priminti, kad yra ir lietuvių fondų, kurie nesutiraukė net ir šios infliacijos metais. Pavyzdžiui gali būti Susivienijimas Lietuvių Amerikoje. Povilas Dargis, Euphrosine Mikuziūtė ir kiti SLA valdybos nariai administruoja ne milijoną, o keturis milijonus. Bet jie pinigų nesudėjo į abejotinos vertės akcijas, jie nesamdo abejotinos markės meklėrių, todėl jų fondai visai nesitraukia. Jis neša ne tokius didelius nuosimčius, bet jis neatneša ir nuostolių.

Kun. Prunskis, nieku nepaminėjęs Lietuvių Fondui padarytus šimtus tūkstančių dolerių nuostolių ir nieko nepasakęs apie laiku padarytus išėjimus, Lietuvių Fondo valdytojus pucuoja Draugo įžanginį baigia šitokia viltimi:

"Žinome, kad Lietuvių Fondas su savo parama bus kiek tik galės dosnus, ateities investavimus tvarkys atsargiai, vengdamas rizikos, ir todėl jį turime žiūrėti su viltingu pasitikėjimu ir jo vedamą vaju sutikti su prielankumu". (Draugas, 1974 m. sp. 3 d., 3 psl.).

Be "viltingo pasitikėjimo" ir kun. Prunskio parodyto "prielankumo", jis yra užtepes dar šitokio vakso:

"Taigi, net fondai, kurie turi akcijų, gali ne tik atgauti dabar susidariusius "popierinius" nuostolius, bet net išeiti su pelnu. Žinoma, ateičiai reikalingas didelis atsargumas, ko mūsų fondui netrūko. Jo daugelis investavimų saugūs. Ateity investavimas gal nežadės tiek daug pelno, kad tik būtų tikrai saugus, Lietuvių fondas yra geros nuosirdžios idealistų rankose ir jais bei pačių fondų galime visiškai pasitikėti. Jis pelnosi mūsų nuosirdžios paramos. (Ten pat).

Kun. Prunskis būtų gerai padaręs, jei savo skaitytojus būtų informavęs apie Lietuvių Fonde finansų patarėjų buvusį specialistą Henriką Dambruską. Jis ilgus metus dirbo, už patarimus cento neimdamas. Prie jo fondas neprarado nei vieno aukoto dolerio. Kada L. Fondą valdantieji frontininkai ryžosi samdyti meklėrius, tai Dambruskas pasakė, kad mekleriai fondui atneš nuostolius. Frontininkai Dambrusko nepaklausė. Jie pasamdė meklėrius, o Dambruskas iš patarėjo pareigų pasitraukė.

Kai buvo jėga pravarytas nutarimas meklėrius samdyti ir svetimus pinigus mesti į biržos žaidimus, tuometinis fondo pirmininkas Teodoras Blinstrubas protestuodamas atsisakė. Jis buvo priešingas principui, draudžiančiam svetimus pinigus mesti į abejotinus biržos azartus. Jeigu šių dviejų vyrų dabartiniai valdytojai būtų paklausę, tai Lietuvių Fondas nebūtų tolejęs nuo milijono.

Kun. Prunskis, žurnalisto sąjungos veteranas ir žurnalizmo mokytojas, visus šiuos dalykus žino. Vietoj patarimo dabartiniams valdytojams pasitraukti ir leisti kitiems žmonėms likviduoti nelemtus padarinius, jis ir toliau tuos valdytojus tepucuoja. Pucavimo darbas ne toks sunkus, bet abejojame, kad jam pavyktų juos nuvilginti.

už vieno kitų kūdikystės amžių metų, kai pamatė jo nuolatų lietuvių partizanų patvoriais bei turgaus aikštėse išmėtytus lavonus, uždraustus palaidoti. Šiurpas nukrėtė jo kūnelį iki kaulų smegenų ir padarė jį visam gyvenimui komunisto bei jo "moralės" atstovu nesutaikomu priešu.

Aloyzas iš prigimties mėgo muziką, lygiai kaip ir jo tėvelis, mokyklos mokytojas ir bažnyčios vargonininkas. Kai bolševikai pastatė jo tėvui sąlygą mesti vargoninkavimą, jei noris mokytojauti, tai jis pasiūlyė priešingai: atsisakė mokytojo darbo, pasilikdamas ta dmenkai atlyginamą ir okupanto taru bei padlaiažiu komunistų niekinamą bei pasiepinėjamą vargonininko darbą.

Vaikelis siekė mokslo, lankydams bolševikines mokyklas, kur buvo mokiniams išpačių ankstybos jaunystės metų gražuolius ir per jėgą brukamas komunistas ir ateizmas, kur buvo niekinama lietuvių tauta, jos praeitis ir visa kas lietuviui sielai brangu, šventa, kas garbinga ir neliečiama, kaip aiškino ir jo tėvai šeimoje bei kunigai bažnyčioje. Bet bolševikinė mokykla savo apgaule ir smurtine jėga Aloyzo komunistu nepadarė. Tik dar labiau jį nuo komunizmo, atstūmė.

Mokslas jam sekėsi, ir, kiek jame nebuvo melo ir propagandos, jis jį mylėjo. Jis svajojo būti muziku. Baigęs vidurinę mokyklą, 1955 metais jis įstojo į J. Gruodžio Muzikos Mokyklą, Kaune, kur mokėsi chorinio dirigavimo. Ją baigęs, 1958 m. jis įstojo į Vilniaus konservatoriją studijuoti irgi tos pačios muzikinio mokslo šakos — chorinio dirigavimo.

1963 m., baigęs Vilniaus konservatoriją, jis buvo išsiųstas trims metams toli nuo tėvynės į Kazachijos Alma — Atos Konservatoriją jau dėstyti ten jo Vilniuje išeitį chorinį dirigavimą ir, be to, dar vadovauti operos studijos chorui.

Sunkūs buvo Aloyzio tie trys metai, praleisti tėvynės ilgesyje, nostalgijoje...

At 1966 m. kada buvo jam leista grįžti į tėvynę ir kada jis buvo paskirtas Vilniaus konservatorijos chorinio dirigavimo katedros vyresniauju dėstytoju.

Jau 1962 metais jis buvo vedęs lietuve mergaitę, vilnietę, katalikę, tos pačios pasaulėžvalgos, kaip ir jis. Jie susilaukė dukrelės, kuri šiandien yra jau 11-ikos metų. Šeimos gyvenimas buvo jiems jausmų ir laimingas. Darbo pajamų užteko. Materiališkai šeima buvo aprūpinta. Tik dvasios

likusią jo žmoną ir mažametę dukterį nuo Sovietinių despotų smurto. Toliau, jis siekia šią jo žmonos dramą išleisti į tarptautinę plotnę, į visų tautų spaudą, kad ji veiktų viešąją tarptautinę opiniją ir priverstų Sovietus išleisti jo okup. Lietuvoje pasilikusią žmoną į užsienius. Jis prašo ir lietuvių spaudą padėti jam kovoti dėl jo žmonos teisės į emigraciją, ypač kad jai, pasilikusiai okup. Lietuvoje, grėsia net nužudymas be teismo. A. Jurgutis šaukia visiems, kas tik gali jam ir jo šeimai padėti, pagalbos šauksmu: S. O. S.!

Lietuviai egzilai ir išeiviai, ypač gi mūsų organizacijos ir veiksniai, padėkite jam!

PASTABA: Š. m. spalio 11 dieną, 7 val. vak., Chicagoje, Marquette Parke, parapijos salėje Lietuvių Spaudos Klubas ruošia Aloyzo Jurgučio pasikalbėjimą su Chicago lietuviais. Prašomi visi lietuviai jame dalyvauti.

Neturėdamas vilties gauti okupanto leidimą išvykti į užsienius, Aloyzas Jurgutis š. m. gegužės mėnesį, gavęs leidimą išvykti į komunistinę Jungtąją, rizikuodamas savo gyvybe, per didžiausias kliūtis ir gyvybei pavojus, jis perėjo sieną ir pasiekė Italiją. Iš ten, gavęs JAV valdžios leidimą apsigyventi Amerikoje, jis atvyko į šį kraštą ne tik čia įsikurti, bet ir kovoti dėl savo žmonos ir dukters išlaisvinimo iš sovietinės despotijos.

Jo gi žmona Sovietų valdžiai atvirai pareiškė savo protestą dėl jo mindžiojimo pagrindinių žmogaus teisių okup. Lietuvoje, ypač gi pasaulėžvalginės laisvės teisių.

Ji remiasi Sovietams privaloma Pagrindinių žmogaus teisių deklaracija (jos 13 str. 2 d.), kur pasakyta, kad kiekvienas žmogus gali iš betkurio krašto, įskaitant ir savąjį, išvykti ir atgal sugrįžti", ir tuo pagrindu ji reikalauja okupantą, kad jis leistų jai, niekuo jam nesusikal-tusiai (tik negalinciai jo režime gyventi) išvykti į kitus kraštus, kur ji galėtų gyventi laisvai ir be baimės.

Nežiūrint tai, kad Marija Jurgutienė tą reikalavimą Sovietų valdžios įstaigoms pateikė sutinkamai su teise, ji pati pateko į beteisę padėtį: ji yra nuolatos tardoma, terorizuojama; ji jau atleista iš darbo, jai grąšinama išmesti ją su dukra iš buto, ir yra pavojus, kad ji gali būti už nieką nuteista sunkia kalėjimo bausme ar net ir be teismo "saugumiečių" nužudyta.

Aloyzas Jurgutis yra susirūšęs su JAV valdžios atitinkamomis įstaigomis, su irgi atitinkamomis tarptautinėmis organizacijomis, kurios gelbsti jam apsaugoti Lietuvoje pasilikusią jo žmoną ir mažametę

duktę ir pasiryžusiems per "Naujienos" tiesos žodžius tarti, palieku visus to Spaudos Klubu narius gerbiantis, o kad "Naujienos" pasibrėžtu keliu galėtų eiti, tai pridėdu penkinę "Naujienų" paramai. Senas Naujienietis K. Beniusis

SOVIET KAIMYNAI

Daugiausia tiesioginių kaimynų pasaulyje turi Sov. Sąjunga. Ji turi bendras sienas net su 13 valstybėmis: Norvegija, Suomija, Lenkija, Čekoslovakija, Vengrija, Rumunija, Turkija, Persija, Afganistanu, Mongolija, Kinija, Šiaurės Korėja ir vandenimis su Japonija.

SKAITYK IR KITAM PATARK
SKAITYTI DEMOKRATINĮ
DIENRASTĮ "NAUJIEŅAS"

KAS ATPLĖSĖ KLAIPĖDĄ NUO LIETUVOS

1939 m. kovo 22 d. dokumentai

30

Lietuvos vyriausybė pageidavo nepuolimo sutarties, nes tokia sutartimi ji būtų apsaugojusi Klaipėdą.

2) Generalas Raštikis, 1938. 12. 6. pasikalbėjime su Vokietijos karo ataše Justu parodė vikrų nuolaidumą vokiečiams. Bet, nebojant Raštikio nuolaidžių žodžių, jis visvien pareiškė: "Visai atsisadėti Klaipėdos krašto Lietuvai negalinti". (Ganz auf das Memelland könne Litauen nicht verzichten.) Aktai, p. 414.

3) Lietuvos ministeris pirmininkas Mironas 1938. 12. 23. kalbėjo Lietuvos Seime apie Klaipėdą. Jis pasakė, kad Lietuva pildys Klaipėdos Statutą vokiškos interpretacijos prasme. Tačiau, "Autonomijos Statutas privalo būti Klaipėdos ir Lietuvos santykių pagrindu. Autonominės Klaipėdos įstaigos ir naujasis Seimelis privalo dirbti lojaliai su Lietuvos vyriausybe. Aktai, p. 423.

4) Vokietijos URM kovo 17 d. pranešė į Vieną išvykusiam Ribbentropui, kad ji iš

"patikimų šaltinių", reiškia, iš savo šnipų užsienyje, sužinojusi, kad Lietuvos vyriausybė kreipėsi į Klaipėdos konvencijos signatarus (Angliją, Italiją, Japoniją, Prancūziją) paklausimu, kokia būsimi jų laikysena, jei vokiečių kariuomenė okupuotų Klaipėdos kraštą. Aktai, p. 434.

5) Po Uršio pasimatymo su Ribbentropu, t. y., kovo 20 d. po pietų, Lietuvos pareigūnai Urbšys, Skirpa, Grinius, Kajeckas ir kiti, veikdami lietuvių tautos dvasioje ir savos vyriausybės pavestį, susisiekė su Lenkijos, Prancūzijos ir Anglijos karo atstovais Berlyne, pranešė jiems apie Ribbentropo grasinimus Lietuvai ir klausė dėl anų valstybių laikysenos, jei Vokietija pavartotų karinę jėgą dėl Klaipėdos. Pulk. Griniaus žodžiais: "Čia pat pridūriau, kad mūsų elgesys (priešintis ar nesipriešinti) priklausys nuo jų." Literatūra, 9).

6) Paskutinis Lietuvos vyriausybės mėginimas gauti pagalbos Klaipėdos reikale iš užsienio įvyko keletą valandų prieš "sutar-ties" pasirašymą. Jos pirmasis komunikatas, paskelbtas kovo 22 d., parai vos prasi-dėjus, užsienio spaudos atstovų godžioi pa-gantas, buvo stambus propagandinis mos-tas, aiškiai parodantis, kad Lietuva iki paskutinių valandų stengėsi išlaikyti Klai-pėdą. Aktai, p. 439.

Tiek Lietuvos vyriausybės žygiai, tiek

vokiškųjų Klaipėdos politikos originatorių pasisakymai parodo, kad Lietuva Klaipėdos Vokietijai savo gera valia po vieno diplomatinio spaudimų neatidavė. Ypatinai svarbūs yra vokiečių diplomatų parodymai. Parašyti 1938 ir 1939 metais, pačių įvykių metu, jie yra daug aiškesni ir tikslesni įrodymai, negu po Antrojo pasaulinio karo, kaž kokių Heckerių, Hopfų ar kitų vokiečių Rytų Europos tyrinėtojų, neturėjusių su Klaipėda jokių ryšių 1935 m. ar vėliau parašyti įtaigojimai.

24. KAS ATPLĖSĖ KLAIPĖDĄ NUO LIETUVOS?

Vokietijos URM tam tikrą, nors ir trumpą laikotarpį puoselėjo mintį, kad Klaipėdos atplėšimą nuo Lietuvos reikės remti 1938. 12. 11. Seimelio rinkimų duomenimis. Surinkę 87% paduotų balsų, vokiečiai pradėjo įtikinėti pasaulio viešumą, kad Klaipėdos grąžinimas nebus niekas kitas, kaip gyventojų apsisprendimo teisės vykdymas.

Deja, vokiečiai "pamišo" pasakyti, kad jie šitą "apsisprendimo teisę" nupirko. Nuo 1933 metų, ypatingai pasaulio ekonominės krizės metu, naciai išdavė per Klaipėdos vokiškus bankus apie 5 milijonus dolerių, t. y., apie 30 mil. litų, ilgalai-kėmis ir pigiomis hipotekomis krašto ūki-

ninkams ir namų savininkams, su kurių pigiu nuosimčiu negalėjo konkuruoti Klai-pėdoje veikęs Žemės Bankas.

Seimelio rinkimų išvakarėse Krokuvos laikraštis "Illustrowany Kurjer Codzien-ny" rašė: "Šitoje rinkiminėje kovoje tautinių santykių procentas nesuvaidins jokios rolės. Ant rinkiminių svarstyklių... svers 5 milijonų dolerių suma, kurią Klaipėdos krašto ūkininkai yra skolingi vokiškoms finansų įstaigoms... Tokiu būdu nuo šitos 5 mil. dolerių skolos nepriklausys vien Klai-pėdos likimas, bet bent iš dalies, ir tolimes-nis Rytų Europos padėties išsivystymas..." (Literatūra 8., pusl. 89.).

Klaipėdos vokiečių ir vokietininkų rolė Klaipėdos atplėšimo paengime ir vykdyme gerokai keitėsi. Kuomet jie iki Sudetų krašto prijungimo prie Vokietijos buvo svarbiausias vokiškas veiksnys, jie po 1938 m. spalio pradžios nustojo pirmumo reikšmės. Jų vadas Dr. Neumanas, vos 1938 m. vasa-rą paleistas iš kalėjimo, jau privalėjo prisistatyti Vokietijos Užsienio Reikalų Ministerijai. Dabar nebe Klaipėdos vokiečiai, bet Vokietijos URM jam duoda instrukci-jas, įsako ką ir kaip veikti, parašo jo kal-bas, įsako nutraukti derybas su lietuviais, nustato kaip ir kuomet kalbėti.

Štai keli pavyzdžiai:
1. Dr. Neumanas 1938 m. liepos gale

buvo laukiamas Berlyne.

"Numatyta dr. Neumaną, papildant ins-trukcijas, kurias jis jau gavo per General-nį Konsulatą Klaipėdoje, nurodyti..."

(Es ist beabsichtigt, Dr. Neumann in Ergänzung der Weisungen, die er bereits durch das Generalkonsulat in Memel erhal-ten hat, auf die dringende Notwendigkeit hinzuweisen...) Aktai, p. 385.

2. Grundherro 1938. 11. 25. užrašuose skaitome:

"Steigiamos iki šiol uždraustos politinės ir kultūrinės Klaipėdos vokiečių organiza-cijos, vadovaujamos Dr. Neumano prisilai-kant Užsienio Reikalų Ministerijos, arti-mai bendradarbiaujant su Volksdeutsche Mittelstelle, perteiktomis instrukcijomis"

(Bus daugiau)

Skaitykite ir plėnkite

Dienraštį

"NAUJIEŅAS"

Jos visad rašo

TEISYBE

TELEF.: PR 8-3229

DR. ANNA BALIUNAS

AKIJ, AUSU, NOSIES
IR GERKLIS LIGOS

2858 W. 63rd Street

Valandos pagal susitarimą.

DR. K. G. BALUKAS

AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford
Medical Building). Tel. LU 5-6446

Antras ofisas —

8007 WEST 83rd PLACE
JUSTICE, ILL. Tel. 599-0500

Prima ligonius pagal susitarimą.
Jei neatsiliepiu, skambinti 374-8012

DR. C. K. BOBELIS

INKSTŲ IR ŠLAPIMO TAKŲ
CHIRURGIJA

Telef. 695-0533

Fox Valley Medical Center
860 SUMMIT STREET
ROUTE 58, ELGIN, ILLINOIS

DR. PETER BRAZIS

PHYSICIAN AND SURGEON

2434 WEST 71st STREET

Ofisas: HEMlock 4-5849

Rezid.: 388-2233

OFISO VALANDOS:

Pirmadienis ir ketvirtadienis 1-7 val.,
antradienis, penktadienis ir šeštadienis
nuo 9 iki 1 val. popiet.

DR. PAUL V. DARGIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Westchester Community klinika
Medicinos direktorius.

1938 S. Mannheim Rd., Westchester, ILL.

VALANDOS: 8-9 darbo dienomis ir
kas antrą šeštadienį 8-3 val.

Tel. 562-2727 arba 562-2728.

REZ.: GI 8-0873

DR. W. EISIN - EISINAS

AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS

GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA

6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670

Valandos pagal susitarimą. Jei neat-

siliepiu, skambinti MI 3-0001.

Ofiso tel.: HE 4-1818

Residencijos: PR 6-9801

DR. J. MEŠKAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

VIDAUS LIGŲ SPEC.

2454 WEST 71st STREET

VALANDOS: Pirmadienis, antradienis,

ketvirtadienis ir penktadienis nuo 9

iki 7 val. popiet. Kitu laiku tik susitarus.

Trečiadienis uždaryta.

DR. FRANK PLECKAS

OPTOMETRISTAS

KALBA LIETUVISKAI

2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149

Tikrina akis. Pritaiko akinius ir

"contact lenses"

Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS

INKSTŲ, PUSLIES IR

PROSTATOS CHIRURGIJA

2656 WEST 63rd STREET

Val.: antradienį nuo 1-4 val. pietų.

ketvirtadienį nuo 5-7 val. vak.

Ofiso telefonai: 776-2880

Naujas rez. telefonai: 448-5545

DR. VYT. TAURAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos

Ofisas: 2652 WEST 59th STREET

Tel.: PR 8-1223

OFISO VAL.: pirm., antradienį, trečiadienį,

penktadienį 9-12 val. vak. šeštadienį ir

šeštadienį 9-12 val. vak. pagal susitarimą.

V. Tumasonis, M. D., S. C.

CHIRURGAS

2454 WEST 71st STREET

Ofiso telefonai: HEMlock 4-2123

Rezid. telefonai: Gibson 8-6195

Prima ligonius pagal susitarimą. Del

valandos skambinti telefonais HE 4-2123.

Jei neatsiliepiu, tai telefonai GI 8-6195.

P. SILEIKIS, O. P.

ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS

Aparatai - Protezai, Med. Bandai.

Speciali pagalba kojomis

(Arch Supports) ir t. t.

Val.: 9-4 ir 6-8. Šeštadienis 9-1.

2850 West 63rd St., Chicago, ILL. 60629

Telef.: PROspect 6-5084

FORESTS CAN'T

FIGHT FIRES

Val.: 9-4 ir 6-8. Šeštadienis 9-1.

2850 West 63rd St., Chicago, ILL. 60629

Telef.: PROspect 6-5084

Sol. B. ALEKSAITIS

Sol. Birutės Aleksaitės koncertas

Margučio pastangomis, kuris
be radijo programų rūpinasi
koncertų rengimu, spalio 13 d.
Jaunimo centre pirmą kartą iš-
girsime naują, Chicagoje ne-
girdėtą dainos pajėgą sol. Biri-
tę Aleksaitę, gimusią lietuviš-
kame Suvalkų trikampyje.

Gimtajame Burbiškių kai-
me, pasak Birutės, visi kalba
lietuviškai. Kaimas beveik iš-
imtinai apgyventas lietuviais.
Jos tėvai mėgo dainuoti. Ypa-
tingai mama, kuri dainuodavo
solo su vietos lietuvių choru.
Gerą balsą turi ir brolis, kuris
yra vedęs ir valdo tėvų paliktą
ūkį.

Birutė pasakoja, kad jau
vaikystėje pamėgo dainą. Ta-
čiau rimtesnį dėmesį atkreipė
tik patekusi į Balstogės moky-
tojų instituto muzikos pedago-
gikos skyrių. Šio instituto pro-
fesoriai, pastebėję jos talentą,
ragino studijuoti dainavimą.
Paklausiusi įstojo į muzikos
mokyklą, kurią sėkmingai bai-
gusi persikėlė į Varšuvos mu-
zikos konservatoriją, kur baigė
operos klasę.

Praėjusiais metais, konser-
vatorijos baigimo proga sureng-
tame recitalyje, susilaukė la-
bai teigiamų spaudos ir žinovų
atsiliepimų. Po to koncertavo

įvairiuose krašto vietovėse ir
pasirašė sutartį su vienu teat-
ru. Deja, sutartį teko atšaukti
ir pasinaudoti Bostono lietuvių
kvietimu į JAV.

Atvykusi įstojo į New Eng-
land muzikos konservatoriją ir
čia tobulinasi dainos ir muzi-
kos moksluose. Gyvendama
Bostone jau spėjo pasirodyti
vietos televizijoje ir atlikti pro-
gramas Bostono, Elizabeth ir
Providence lietuvių surengtuose
koncertuose. Birutė Alek-
saitė yra lietuvaite pilna to žo-
džio prasme. Ji viena iš tų kie-
tų Suvalkų trikampio lietuvių,
kuriems lietuviškumas yra gy-
venimo pagrindas.

Spalio 13 d. Margučio ren-
giamame koncerte atliks plačią
ir gerai paruoštą programą.
Akompanuos Darius Lapinskas.
Linkėtina solistei ir koncer-
to rengėjams gero pasisekimo.
Tikėtina, kad Chicago lietu-
viai nebus abejingi ir užpildys
Jaunimo centro salę. Koncer-
to pradžia 3 val. p. p. Bilietai
gaunami Marginiųose ir Mar-
gūčio raštineje. M. KL.

SEKMINGAI APSAUDE DANGŲ

Kinų spaudos agentūra NCNA
paskelbė, kad kinai išrado ir
praktiškai išbandė patrankas ir
raketas dangui apšaudyti ir tir-
tėjantiems aušrų debesims iš-
blaskyti. Bandymai, kurių jau
daugiau kaip dešimt padarėta,
gerai pasisekė. Danguos apšau-
dymas pravestas visose komun-
se pagal įsakymą ir nustatytu
laiku.

VITAMINAS D NUO SILPNŲ KAULŲ

Leeds medicinos centro Ang-
lijoje skelbiama, kad ten tyri-
mais nustatyta, jog vitaminas D
yra efektingai geras vaistas silp-
niems kaulams sutvirtinti, dėl
to visi minkštų kaulų žmonės
turį tuos vitaminus vartoti. Nu-
statyta, kad vitamino D trūku-
mas yra tikroji kaulų minkštėji-
mo priežastis.

NEW DELHI. — Indijoje mi-
rė Krishna Menon, buvęs gyny-
bos ministras, buvęs Nehru vy-
riausybės patarėjas, žinomas
kairysis, kovotojas už Indijos
nepriklausomybę, sulaukęs 77 metų
amžiaus.

Žemaičių Kultūros Klubas kruta

Šių metų rugsėjo mėn. 18 d.
susirinkę žemaičiai aptarė ei-
namuosius reikalus ir galutinę
pasiruošimą rudeniui pa-

Susirinkimo PRANEŠIMAI

— Lithuanian National Democratic
klubo susirinkimas įvyks trečiadienį,
šiu metų spalio 9 dieną, 7:30 val. vak.
Hollywood Inn svetainėje. Kvietime
visus klubo narius šiam svarbiame
susirinkime dalyvauti.
Bernice Žemgulis, rašt.

— Našlių, našliukų ir pavienių
draugiškas klubas spalio mėn. 11 die-
nį 8 val. vak. ruošia antrą pošto-
gini susirinkimą, kuris įvyks Holly-
wood svetainėje, 2417 W. 43rd St. Po
susirinkimo bus vaišės ir šokiai.
Jurgio Joniko orkestrui grojant. Taip
pat pranešame, kad spalio mėn. 13 d.
įvyks našliukų tradicinis banketas.
Bilietus galima gauti pas Anna Con-
dux, 7122 So. Millard Ave., telefonas
581-4133. V. Cinka, nut. rašt.

...d. Hollywood in. Saleje. Pa-
gerbė mirusius narius: Kos-
tą Butkų, Barborą Yuknis ir
Hank Bauerle.

Pirmieji pranešė, kad
parengimui yra užsakyta Jur-
gio Joniko orkestras, sudaryta
komisija ir pagelbinis persona-
las. Taip pat ragino visus na-

...nų laimes šuliniui.

Po susirinkimo buvo vaišės
ir draugiškas pasikalbėjimas.

Sekantis susirinkimas įvyks
spalio 16 d. Bus pasiūsti pa-
kvietimai dalyvauti visiems na-
riams.

Klubo Koresp.
Juozas Skeivys

A. A.

VLADUI NORKUI,

mūsų valdybos narės Onos Juodvalkienės
brolui mirus, nuoširdžiai ją užjaučia ir kar-
tu liūdi

SLA East Chicago 185 kuopos valdyba

Varpininkui filisteriui ir "Varpo" žurnalo
bendradarbiui

Dipl. teis.

BALIUI PARAMSKUI

amžinybėn išėjus, jo žmoną Nataliją ir dukrą
Danutę nuoširdžiai užjaučia

Varpininkų Filisterių Draugija
ir "Varpo" žurnalas

A. A.

ALBERT A. DRIGOT

Gyv. Oak Park, Illinois

Mirė 1974 m. spalio mėn. 2 dieną, rytė, sulaukęs 54 metų am-
žiaus. Gimęs Chicago, Illinois.

Paliko nuliūdę: žmona Jean, sūnus Daniel, duktė Laura, motina
Anna, pagal tėvus Shimkaičiai, brolis Stanley, jo žmona Genevieve,
dukterė — Karen Stone, jos vyras Richard ir Diane Drigot, sūnė-
nas Robert, giminiai — John Drigot, gyv. Villa Park, Ill.; William
Drigot, Victor Drigot, gyv. Kalifornijoje, Josephine Drigot, Sue Sims,
Anne Shimkaičiai ir Anne Karon bei kiti giminės, draugai ir pažįstami.

Lietuvoje liko giminaitis Victor Šimkaičiai su šeima.

Kūnas buvo pašarvotas Drechsler-Brown koplyčioje, Oak Park,
Illinois.

Penktadienį, spalio 4 dieną buvo palaidotas Lietuvių Tautinėse
kapinėse.

A. a. Albert A. Drigot laidojimo dalyvavo giminės, draugai ir
pažįstami, suteikdami jam paskutinį patarnavimą.

Nuliūdę lieka:

Žmona, sūnus, duktė, motina, brolis, giminės.

13 Metų Mirties Sukaktis

A. A.

SOPHIE BARCUS

Pagal tėvus Laurinavičiūtę

Gyveno 7159 South Maplewood Avenue

Mūsų mylima motina ir senelė
mirė 1961 metų spalio mėn. 9 d.,
2:50 val. rytė, sulaukusi 63 metų
amžiaus.

Gimusi Lietuvoje. Kilo iš Šiau-
lių apskr., Užvenčio miesto.

Amerikoje išgyveno 57 metus.

Paliko giliai nuliūdusius: duk-
terį Aldoną Daukus, anukę Sophia,
anukus Terry ir Michael, brolį
Chester Lawrence, broliene Eliza-
beth ir jų šeimą, mirusio brolio
William Lawrence žmoną Constan-
ce, ir jos šeimą, broliukus —
Anthony Steeples su šeima, Val-
eriją Sebastian su šeima ir vėlo-
nės, a. a. Susan Lytle šeimą, kitus
gimines, draugus ir pažįstamus.

Lietuvoje liko pusbrolis To-
mas Laurinavičius su šeima.

Vėlonė priklausė SLA 308-ai Moterų kuopai, Amerikos Legiono
271 Dariaus ir Girėno posto moterų pagelbiniam vienetui ir Chicago
Lietuvių Moterų Klubui.

Mūsų brangiajai motinai ir senelėi pagerbti š. m. spalio mėn. 9
dieną 8:00 val. buvo atšaukiamos šv. gedulo mišios Tėvų Jėzuitų ko-
plyčioje.

Mes Tėvus, Mūsų Brangioji, niekuomet neužmiršime. Tu pas mus
jau nebesugrįsi, bet mes anksčiau ar vėliau pas Tave nuosisime. Te-
būnie Tau lengva ši šventa žemėlė.

Šią trylikos metų mirties sukaktį liūdnai pamini

DUKTĖ, ANUKAI, BROLIAI IR KITI GIMINĖS

ŠVENTO RAŠTO PAMOKYMAI IR PAAIŠKINIMAI KIEKVIENĄ DIENĄ BŪTINI KRIKŠČIONIUI

"Jūs tyrinėjate Raštus, nes tariatės juose turį amžiną gyvenimą;
Iš tai ir yra, kurie liūdią apie mane". Jono 5:39.

Mūsų tekste pasakys, kad šventasis Raštas apreiškia mums Viešpatį
Jėzų. Todėl norintieji jį pažinti turi ieškoti žinių apie jį šventajame Rašte.
Tuo tikslu Dievas davė mums apaštalus, -pranusius ir mokytojus. Žmonių
žodžius galime priimti tik tada, kai jie sutinka su gyvojo Dievo Žodžiu. O
norint suprasti kas parašyta, reikia šventosios dvasios pagalbos. Šventąjį
Raštą reikia netik skaityti, bet tyrinėti; o naudingų ir gyvenimui reika-
lingų pamokų gausime tik tada, kai būsime nuolankūs ir pasirengę pri-
imti mums Dievo duotąsias pamokas, kurios padarys mus tinkamais ge-
riems darbams.

Mažą knygutę, pavadintą JĖZUS PASAULIO IŠGANYTOJAS, gausite
nemokamai, jei parašysite tokiu adresu:

F. ZAVIST, 3715 WEST 66th STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60629.

SV. RAŠTO TYRINETOJAI

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 W. 71st Street

Telef.: GROvehill 6-2345-6

1410 So. 50th Ave., Cicero

Telef.: TOWnhall 8-2108-5

TRYS MODERNISKOS KOPLYČIOS
AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

Laidotuvių Direktorai

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE.

TRYS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

MAKONOMI VISTA

REpublic 7-3606

REpublic 7-3601

EUDEIKIS GAIDAS -- DAIMID

SENIAUSIA IR DIDIAUSIA LAIDOJIMO ISTAIGA

4605-07 So. HERMITAGE AVENUE
Tel.: YArds 7-1741 - 1742

4330-34 So. CALIFORNIA AVENUE
Telefonas: LAFayette 3-0440

MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

NARIAI:

Chicago

Lietuvių

Laidotuvių

Direktorių

Asociacijų

AMBULANCE

PATARNAVI-

MAS DIENA

IR NAKTĮ

TURIME

KOPLYČIAS

VISOSE MIESTO

DALYSE.

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 So. LITUANICA AVENUE. Phone: YArds 7-3401

BUTKUS - VASAITIS

1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: OLYmpic 2-1003

PETRAS BIELIUNAS

4348 So. CALIFORNIA AVE. Phone: LAFayette 3-3572

GEORGE F. RUDMINAS

3319 So. LITUANICA AVE. Tel.: YArds 7-1138-1139

STEPONAS C. LACK IR SŪNUS

(LACKAWICZ)

2424 WEST 65th STREET Republic 7-1213

2314 WEST 23rd PLACE Virginia 7-6672

11028 SOUTHWEST HIGHWAY, Palos Hills, Ill. 974-4410

P. J. RIDIKAS

3354 So. HASTED STREET Phone: YArds 7-1911

VAKARAS SU RAILA

Lietuvių žurnalistų Sąjungos centro valdyba prancūzų penktadienį surengė vakarą su publicistu, knygų autoriumi, LŽS-gos Garbės nariu Broniu Raila, kuris užbaigęs šios kapitalistinės šalies vargus, "išėjęs į pensiją", pavažiavo skersai, išilgai Amerikos, aplankydamas Rytinį pakraštį, sustojęs Čikagoje, pakeliui į Racine, Detroitą ir — į Angelių miestą prie Pacifiko.

Didžiausias kailių pasirinkimas

pas vienintelį lietuvių kailininką Chicagoje

NORMANA BURŠTEINA

Tel. 263-5826 (įstaigos) ir 677-8489 (buto)

185 North Wabash Avenue 2nd Floor Chicago, Ill. 60601

Tautinių Namų saliuokė galėjo būti pilnėnė, nors iš LŽS išdininko J. Janušaičio teko išgirsti, kad "nedaug reikės priėjimo". Visuomenė tą vakarą Čikagoje turėjo A. Smetonos parodos ir Putnamo seserų remėjų rengtą Gintaro parodos atidarymą. Todėl auptantamas neperdidžiausias susidomėjimas Railos paskaita ir jo knygos "Paguodos" pristatymu. Vakaras, kaip mūsų žurnalistų vadovybė ne kartą įrodė, buvo gerai organizuotas, užteko visų kojų ir vyno, tik pritrūko "Paguodos" I-mojo tomo, bet čia, žinoma, žurnalistai nekaltai, nes ne jie tą knygą platino. Pats B. Raila po paskaitos, po visų iškilnių, kada kiti važiavosi, ilgai vargo pasirašindamas nupirktas iš "knygnešio" Kazio Rožanskio savo knygas. Jis užkando tik pačiam vakaronės gale.

Vakara pradėjo LŽS-gos centro valdybos pirmininkas kun. J. Vaišnys, pasveikindamas Railą 50 metų spaudos darbo

sukakties proga. Raila, žinote, neatrodo galejęs jau 50 metų rašyti, ką pastebėjo ir Vaišnys, suabejojdamas, ar tik nepradėjo Raila rašyti nuo lopšio. Pripažinęs, kad Raila turi prieštą, J. Vaišnys pridėjo, kad "priešų neturi tik tie, kurie turi principų". Teko girdėti, kad Railos principai keičiasi, ko neužsigynė ir pats vakaro kalininkas, pabrėždamas, kad kai kurie jo principai nesikeičia. Savo kalboje jis kaip tik ir kalbėjo apie tuos pastovius principus.

Eglė Juodvalkytė pravedė vakarą ir, kai reikėjo skaityti iš paskutinės B. Railos knygos, ji kartu su aktorium A. Dikiniu paskaitė Railos išvedžiojimus apie Landsbergio jau seniai parašytą dramą "Penkis stulpus turgavietės aikštėje". Juodvalkytė savo pareigas atliko pasigėrėtinai, pavaduodama aktorę Zitą Visockienę, kuri, nors pažadėjusi dalyvauti, nedalyvavo. Oficialus pateisinimas buvo — "ji išsilaužė dantuką", tačiau cinikai manė, kad čia įvėlta ir politika. Zitos niekas nepasigėdė, nes skaitomai Landsbergio ištraukai labai tikro jaunas ir šiltas Juodvalkytės balselis.

Kritikas A. Titas Antanaitis paskaitė gerai paruoštą B. Railos kūrybos apžvalgą. Jei neklystu, T. Antanaitis 1970 m. Akiračiuose kritikavo Poezijos vakaro rengėjus, kad jie neturėjo repetitijos, kad Brazdžio niui niekas nepasakė nevertoti mikrofono, niekas neįspėjo Al. Barono, kad jis nesukubėtų. Well, paklausius Antanaičio skaitymo, turint galvoje, kad jis ir šioš toks aktorius, "Antrojo Kaimo" "prievažda", norėjosi geresnio rašinio pristatymo, mažiau "atkištumų". Gal, prieš kurį kitą kalbėtoją kontrastas nebūtų buvęs toks didelis, tačiau šitaip skaityti prieš patį Railą, tą stilių, formos gražintoją, nė vieno "miki", nė vieno "a-a-a" nepavartojusio ir savo ilgą kalbą tik kelias gurgknišias vandens tepertaukusio, — kontrastas buvo milžiniškas ir nedėkingas Antanaičiui.

B. Raila po būtinų padėkonių kalbėjo apie kultūros ir politikos, knygos ir kardo santykius ne tik mūsų "iš kovos lauko pasitraukusių" gyvenime, bet, apmai, visoje Lietuvos praetįje. Kalba buvo oficialiai pavadinta "Pesimisto išpažintimi su variacijomis". Visi žinome, kad Raila — pesimistas, ypač, kai liečiama mūsų kova už Lietuvos išlaisvinimą. Šį kartą, kaž kaip jautėsi Railos santūrumas ir nuosaikumas. Kilo įtarimas, kad Raila arba ima subręsti, arba pavargti nuo nesibaigiančios kritikos srauto, nuo priekaištų ir užmetimų, kurių, kaip Naujienų skaitytojai žino, netrūko Railos Čikagone atvykimo dienomis.

Raila paminėjo senas "fikcijas ir iliuzijas", siūlė gyventi "kaip žmonėms, ne kaip gorioloms". Prisimines, kad jį kažkas kaltina laisvinimo veiksmų griovimu, jis paklausė, kokia "prasmė griauti griuvėsius". Žodžių sekant, prelegentas išlaikė daug senų savo pozų, senų, jau gerai pažįstamų, ekscentriškumų. Jis tačiau išskėlė ir rimtų užmetimų lietuvių tautai, kuri visada ignoravusi savo raštą, bijojusi savo kultūros. Siūlydamas atstatyti pusiausvyrą tarp politinės veiklos ir kultūrinės, jis net ragino, kultūrą pabrėžti, akcentuoti, nes esąs būtinas reikalas išlaikyti tautinį savitumą, patiens iš-eivijoje prasmingiau išlikti ir, svarbiausia, nesutrypti kūrybingų atžalų iš-eivijoje.

Railos nuomone, lietuvių politiniai ir karo žygiai istorijoje dingo ir nieko tautai nepalikę. Tautos išsilaikymas, plitimas, didėjimas įmanomas tik per kultūrą, raštą, spausdintą žodį. Biržiškos "Aleksan-

NAACP organizacijos direktorius Roy Wilkins pasmerkė Bostono syventolius, kurie turėtų gėdytis savo nusistatymo prieš teismo įsakytą integraciją mokyklose.

dryne" per 400 metų nebuvo nė vieno žymesnio rašto kūrėjo, nurodė Raila. Kada Anglijoje rašė šekspyras, anglai per 30 metų išleido 35 jo raštų laidas. Gal kaip tik dėl šio kultūros supratimo ir gerbimo anglai sukūrė imperiją, kalbėjo Raila. Mūsų Donelaitis rašė, kūrė ir gyveno vienišas, neturėjęs sau lygių kūrėjų ir tik praslinkus 38 metams po jo mirties, pirmą kartą buvo atspausdinti jo Metai.

B. Raila priminė, kad Vilniaus universitetas buvo geras ir garsus, tačiau jis, Lietuvos sostinėje būdamas, neturėjo lietuvių kalbos ar lietuvių literatūros katedros. Mūsų kunigaikščiai išsiplėtė kardo jėga po rytines žemes, neturėjo jokio noro kurti savo lietuviškos rašties, kultūros. Nepriklausomoje Lietuvoje lenktynės dėl lobių, ginklų irgi žymiai nusivėrė kultūros ir rašto planus. Juo stipresnė tautos kultūra, švietimas, menas, tautinis kūrybingumas, tuo stipriau tauta laikosi, tuo kietesnė būna rezistencija, kalbėjo B. Raila, klausdamas, kur dabar kreipti mūsų energiją, kaip keisti bendrą atmosferą, kaip planuoti iš-eivijos gyvenimą vis blogėjančiomis perspektyvomis tarp tautinėje politikoje?

Raila mano, kad svarbiausias mūsų uždavinys yra "padėti dvasiškai sau ir Tėvynei". Siūlė suprasti, kaip tauta turi gyventi, nors ji nėra laisva. Jo receptas: mokslas, daina, menas, spauda, istorija, Lietuviška Kolegija, institutai, — čia esanti mūsų jėga, išlikimo laidas.

Kalbėtojas pasmerkė perūmį ir per griežtų lietuvių polarizavimo veiksmus: viešai pusę stovi kovotojai už išlaisvinimą, kitą — bendradarbiautojai su okupantu. Jis priminė, kad šūkių šūkavimas dar nėra kova. Jis siūlė daugiau varžytis dvasinių viltimų. Jis siūlė atsikvėpti politikos, kuri padėtų dar blogina, o tokia ji esanti santykiavime su tauta.

Raila yra įdomus gražblyvis. Jis pesimistas, kadangi nesuaduria su idealistine iš-eivijos dalimi. Jis mato garbėtroškas, jis mato nusipolitiškavusius politikus, jis skaito apie naudos nenešančius darbus. Jis apkaręs, nusivylęs, pasipiktinęs. Tačiau tokios rūšies paskaitos tautai nereikalingos. Jos tinka elito kompanijoje, prie gero cigaro ir geros kavos, bet masei tokie šnekėjimai neduoda vilties, nenurodo gairių, nepakursto patriotizmo. Jei ir sutiksime, kad mūsų kunigaikščiai buvo kvailiai,

MISCELLANEOUS
[vairūs Dalykai]

BALTIC APARTMENTS
CONDOMINIUMS
St. Petersburg Beach, Fla. 33706 1 ir 2-jų miegamųjų butai — gražūs, modernūs ir patogūs. Artį paplūdimio, draugystės ir susisiekimo. Mažas pastatas, mažas išlaikymo išlaidos. Susisiekimas, be naminių gyvulių. Brokeriai kviečiami. \$24,500 ir aukščiau. Telef. 813 — 360-8766

RENTING IN GENERAL
Nuomos

ISNUOMOJAMAS 2 KAMBARIŲ BUTAS suaugusio amžiaus vyru ar moteriai. Teirautis CA 5-4995 arba 776-3727

mūsų patriotai gal ne visada pataiko pirštu į dangų, daug dėmių galima rasti Lietuvos nepriklausomybės dienose, bet ... ar visa tai šiandien svarbu? Ar sustiprina mūsų liaudį iš-eivijoje Railos knyga, jo straipsniai, jo kalbos? Jei mūsų Simas Daukantas ar Basanavičius ar Vaižgantas ar Smetona būtų vis rašę ir kalbėję taip, kaip Raila, ar jie nebūtų užmušę lietuvių šamonės, jo pasididžiavimo savo kilme jausmų? Ar mums dera viską tik juodinti, tik pesimizmo jūron skandinti, tik japonų pavyzdžiu "harakiri" pasidaryti, kada tauta tiek daug tikisi, tiek daug laukia iš iš-eivijų laisvajame pasaulyje? Ar mes turime teisę rūšiais, apšverkusiais veidais kalbėti apie "nieko nebus", "visi prieš mus", nieko mes negalime padaryti? Mes tos teisės neturime!

Raila buvo įdomus kalbėtojas, bet jis daugumos neįtikino.

Po B. Railos kalbos, LŽS centro valdyba pateikė siurpirą. Ji įteikė naujam sąjungos garbės nariui Vytautui Alantui Garbės nario pažymėjimą. Kartu toks pažymėjimas buvo įteiktas ir B. Railai, nors jį į Garbės narius pakėlė dar Detroito buvusi sąjungos valdyba. Abiejų žymių mūsų žurnalistų žmonių gavo po gėlę ir J. Janušaitis, valdybos išdininkas, pakvietė visus prie vaizų stalo. Salėje matėsi vienas kitas tautininkas, buvo liaudininkų, buvo "akiratininkų", bet už vis daugiausia buvo kontraversijas mėgstančių tautiečių, kurie iš anksto žinojo, kad Railos vakaronėje žiavuti neteks. Jiems žiavuti neteko. Vakaras praėjo gyvai ir nekasdieniška. Dalyvavo daug lietuvių spaudos veikėjų, išskyrus tuos, kuriems Railos pavarde reikiama niekad nesikeičiančių, nenusakomą žodžiais, kaž kokią baisią, Lietuvai pražūtiną poziciją. Raila nėra toks bailsus, kaip jis mėgsta vaizduoti A. P.

PAMOKA KAIK PAKUOTI SIUNTINIUS

Des Moines, Iowa, pašto įstaigos tarnautojams kraustant siuntinius, vienas siuntinys buvo suiręs ir jo turinys išbėręs. Patikrinus, kas tie išbėrę siuntiniai yra, pasirodė, kad tai yra JAV pašto įstaigos išleisti pamletai su pamokymais kaip pakuoti ir siųsti siuntinius, kad nesuiryt.

DIDŽIOSIOS ŽUVYS, KURIOS PABEGO

Portland, Ore., vienas sunkvežimio šoferis nepastebėjo, kad jo vežamos žuvys — lašišos, kurių keturias tonas jis vežė į sandėlius, sunkvežimio užpakalinei užsklandai atsidūrus, visos išlėjo dūlauk ir visa mylios bėrtainį vieškelio pavertė slidinejimu, per kurį automobiliai nebegalėjo pravažiuoti.

◆ Dažnai mes netampame kuriuos nors vienos ydos vergais tik dėl to, kad turime daug dyd.

◆ Daugeliui žmonių ne taip pavojinga daryti bloga, kaip padaryti jiems per daug gera.

REAL ESTATE

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS IR ZEMAJIS NUOSIMCIAIS MENESINIAIS ISSIMOKEJIMAIS

DEL VISU INFORMACIJU, KREIPKITES I

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

PETRAS KAZANASKAS, Prezidentas

2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Virginia 7-7747

BUTU NUOMAVIMAS

NAMU PIRKIMAS - PARDAVIMAS - VALDYMAS - NOTARIATAS - VERTIMAI

VISU RUSIU DRAUDIMO AGENTORA

J. BACEVICIUS - BELL REALTY

INCOME TAX SERVICE

6455 So. Kedzie Ave. 778-2233

DIDELIS SKLYPAS. 5 kamb. būgalo, 63 ir Whipple. Retas pirkiny nebrangiai.

2 PO 6 SU 3 MIEGAMAIS. Svarus, geras, teisinga kaina. Marquette Park. Puiki proga lietuviui.

4 PO 5 ANT 40' sklypo Marquette Parko apyl. Naujas šildymas. Reikia sutvarkyti palikimą.

PENKI BUTAI IR 2 BIZNIO PATALPOS. Gražus namas Marquette Parko centre. Palikimas — reikia skubiai parduoti.

ŠIMAITIS REALTY

Tel. 436-7878

2951 W. 63rd St. (prie Sacramento)

TRUMPAI

— Penktadienį 8 val. vak.

Jaunimo Centro kavinėje įvyks vakaronė su Čikagos Lietuvių opera. Kalbės muzikos kritikas Balys Chomskis. Iš juostelių bus grojamos įvairių operų, statytų Č. L. O-rų ištraukos. Visi kviečiami dalyvauti.

— Kai spalvotos televizijos atsirado, kai kurie varotojai turėjo vargo jas nustatyti. Vėliau nustatymas labai palengvėjo. O dabar Sylvania fabrikai pagamino spalvotos televizijos aparatus, kurių iš viso nebereikia nustatinėti. Jie patys nusistato: automatiškai ir tiksliai, iš tikrųjų, tiksliau, negu žmogus nustatytų. Būtinai pažiūrėkite tų naujaujų automatiškai nusistatančių Sylvania televizijų pas Gradinską, 2512 W. 47th St., Chicago, Ill., tel. FR 6-1998. Atid. 9-6; pirm. ir ketv. 12-9; sekm. ir treč. uždaryta. (Pr.)

◆ Tik kelios dienos iki sol.

Birutės Aleksaitės koncerto, kuris rengiamas ateinančių sekmadienį, spalio 13 d. 3 val. p. p. Jaunimo centre. Įsigykite bilietus iš anksto, kurie gaunami Margutyje ir Marginuose. Visus kviečia Margutis. (Pr.)

◆ Jungtinis Organizacijų Komitetas Detroito rengia lietuviškos spaudos draudimo ir jos laisvės atkovojoimo sukaktis. Ta proga komitetas skelbia spalio 6—13 d. Spaudos platinimo savaitę. Naujienų vadovybė, prisidedama prie šių kilnių pastangų ir kviesdama užsakyti Naujienas, naujiems skaitytojams spaudos savaitę sumažina metinės prenumeratos kainą iki 20 dol. (Pr.)

HOME INSURANCE

Call: Frank Zapolis
3208 1/2 W. 95th St.
GA 4-8654

State Farm Fire and Casualty Company

A. TVERAS
LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBES
Pardavimas ir Taisyimas
2646 WEST 69th STREET
Tel.: REpublic 7-1941

A. G. AUTO REBUILDERS
Čia automobiliai išlyginami ir nudažomi. Darbas atliekamas sąžiningai ir gerai, prityrusiu darbininku. Kainos nebrangios.
3518-24 W. 63rd Street, Chicago, Ill.
TEL. — 776-5888
Anicetas Gerbaciauskas, sav.

TERRA
Brangenybės, Laikrodžiai, Dovanos visoms progoms.
3237 WEST 63rd ST., CHICAGO
Tel. 434-4660

Aloyzas Jurgutis papasakos apie

GYVENIMĄ DABARTINĖJE LIETUVOJE

Chicago Lietuvių Spaudos Klubas kviečia visus penktadienį, spalio 11 dieną, 7:00 val. vakaro atvykti į Marquette Parko lietuvių parapijos salę ir pasiklausyti komunistinėje Lietuvoje išaugusio ir neseniai iš ten pabėgusio mūsų tautiečio pasakojimų apie gyvenimą ir žmonių nuotaikas dabartinėje Lietuvoje.

Įėjimas nemokamas. Pranešėją galima klausyti papildomų informacijų.

CHICAGOS LIETUVIŲ SPAUDOS KLUBAS

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

VYTAUTAS ŽUKAUSKAS — MARIA NOREIKIENĖ

2608 West 69th St., Chicago, Ill. 60629. • Tel. WA 5-2787

Didelis pasirinkimas įvairių prekių.

AUTOMOBILIAI, ŠALDYTUVAI, MAISTAS, PINIGAI.

MOVING — Apdrausta perkraustymas

Pigus ir sąžiningas patarnavimas. Naujais kraustymo įrankiais. Ilgų metų patyrimas.

AL NAUJOKAITIS

2022 W. 69 ST., CHICAGO, ILL. 60636. Tel. WA 5-9209

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Cosmos Parcels Express Corp.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2737

3333 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. 254-3320

Įvairių prekių pasirinkimas: motociklai, šaldytuvai, automobiliai, maistas, doleriniai sertifikatai.

V. VALANTINAS

JUBILIEJINIŲ METŲ

NAUJŲ SKAITYTOJŲ VAJUS

NAUJENOMS šiemet suėjo 60 metų. Minint tą sukaktį, gerbiant pirmojo Amerikos lietuvių dienraščio steigėjų bei lietuviškos spaudos pirmūnus ir atliekant būtinas pareigas amžinam lietuviškos spaudos platinimui skelbiamas Naujienų platinimo vaju.

NAUJENOS tvirtai stovi ir kovoja už Lietuvos ir pavergtų lietuvių laisvę, neidamos ir nesidėdamos į sandėrius su okupantais ar jų igaliotniais.

NAUJENOS palaiko visas lietuvių demokratines grupes, jų bendras istatymas ir remia visų lietuvių bendruosius darbus bei tikslus.

NAUJENOS atstovauja tiliąją lietuvių daugumą žiais pasimetimo, retorikos ir politinių iliuzijų laikais. Jos yra visiems įdomios, naudingos ir reikalingos, net būtinos. Ne veltui, geroje draugijoje girti Naujienas yra mada. Lai ta mada tampa jas prenumeruoti.

Todėl Naujienų vadovybė ir Vajaus komisija Jubiliejinių metų proga skelbdama platinimo vaju kreipiasi į visus lietuvius pasekti lietuviškos spaudos pirmūnų pavyzdžius užprenumeruojant Naujienas tikslu sudaryti grandinę tolimiesiems darbams ne tik laikraščio, bet ir visos iš-eivijos, taip pat pavergtos Lietuvos ir jos žmonių gerovei, siekiant visuotinio lietuviško reikalų renesanso.

KAINUOJA: Chicagoje ir Kanadoje metams — \$24.00, pusė metų — \$13.00, trims mėn. — \$7.50, vienam mėn. \$3.00. Kitose JAV vietose metams — \$22.00, pusė metų — \$12.00, vienam mėn. — 2.50. Užsieniuose — \$25.00 metams. Susipažinimui siunčiama savaitę nemokamai.

Prašoma naudoti žemiau esančią atkarpą.

NAUJENOS,

1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

Siunčiu _____ dol. Naujienų prenumeratai, Jubiliejinio vajaus proga paremdamas lietuvišką spaudą.

Vajaus proga prašau siųsti Naujienas vieną savaitę susipažinimui nemokamai ir be jokių įsipareigojimų.

PAVARDE IR VARDAS _____

ADRESAS _____